

KERKENBELEIDSPLAN EDEGEM

BOUWEN AAN DE KERKEN VAN MORGEN

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

April 2025

Inhoud

INLEIDING	2
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	4
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Parochiekerk Sint-Antonius de Eremit in Edegem	6
2.1.1. Identificatie.....	6
2.1.2. Beschrijving	7
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	16
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	19
2.2. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-van Lourdes in Edegem	20
2.2.1. Identificatie.....	20
2.2.2. Beschrijving	21
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	27
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	30
2.3. Parochiekerk Heilige Familie in Edegem	31
2.3.1. Identificatie.....	31
2.3.2. Beschrijving	32
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	38
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	39
2.4. Parochiekerk Sint-Jozef Edegem	40
2.4.1. Identificatie.....	40
2.4.2. Beschrijving	40
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	47
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	49
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	50
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	50
3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	55
BESLUIT.....	56

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Edegem:

- Parochiekerk Sint-Antonius de Eremit: Zonneblusserplein zn, 2650 Edegem
- Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes: Hovestraat 70, 2650 Edegem
- Parochiekerk Heilige Familie: Kerkplein 1, 2650 Edegem
- Parochiekerk Sint-Jozef: Molenveldlaan 2, 2650 Edegem

Dit plan is het resultaat van een proces dat zijn oorsprong vindt in de periode 2017-2019 en verschillende informele overlegondes omvat tussen de gemeentelijke overheid en het centrale kerkbestuur, in samenspraak met de betrokken kerkraden. Op het overleg van 25 juni 2024 kwamen beide partijen tot een eensgezinde visie over de toekomst van de Edegemse kerken. Deze visie werd bevestigd op het overleg van 28 januari 2025. Op dit overleg werd tevens beslist het kerkenbeleidsplan verder uit te werken op basis van de overeengekomen visie binnen een formele stuurgroep met de volgende samenstelling :

Langs burgerlijke zijde

Dhr. Koen Michiels, schepen voor cultuur
Dhr. Albert Follens, schepen voor financiën en omgeving
Dhr. Lawrence Vancraeynest, schepen voor patrimonium
Dhr. Joost Talloen, financieel directeur
Dhr. Alain Müsing, teamleader patrimonium en facility

Langs kerkelijke zijde

Z.E.H. Tom Schellekens, pastoor, coördinator pastorale eenheid "Heilige Maria Magdalena" van Edegem-Mortsel
Dhr. Guido Andries, voorzitter centraal kerkbestuur
Dhr. Koen Snyders, secretaris centraal kerkbestuur
Dhr. Filip Vanheer, lid centraal kerkbestuur
Dhr. Luc Van hoof, diaken, vertegenwoordiger team pastorale eenheid "Heilige Maria Magdalena"
Mevr. Nicole De Laet, vertegenwoordiger team pastorale eenheid "Heilige Maria Magdalena"

Vergadering stuurgroep: 20 februari 2025

Verontschuldigd: Dhr. Koen Michiels, Mevr. Nicole De Laet

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Edegem, het centrale kerkbestuur en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van bisdom Antwerpen, Mgr. Johan Bonny, op .....

- door de gemeenteraad van de gemeente EDEGEM op .....

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Parochiekerk Sint-Antonius de Eremit: Drie Eikenstraat zn, 2650 Edegem
2. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes: Hovestraat 70, 2650 Edegem
3. Parochiekerk Heilige Familie: Kerkplein 1, 2650 Edegem
4. Parochiekerk Sint-Jozef: Molenveldlaan 2, 2650 Edegem

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Parochiekerk Sint-Antonius de Eremijt in Edegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Sint-Antonius de Eremijt (ook: Sint-Antonius Abt)

Geografische ligging

- Zonneblusserplein zn, 2650 Edegem
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Vicariaat: Kempen
- Dekenaat: Kempen-West
- Pastorale eenheid H. Maria Magdalena
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes en Sint Antonius Abt

Eigenaar: Lokaal Bestuur Edegem

Het eigendomsrecht komt sinds het Concordaat van 1801 toe aan de gemeente, die sinds 1983 ook de volledige exploitatie- en investeringskosten draagt: op 6 oktober 1983 immers sloot de kerkfabriek van de Onze-Lieve-Vrouw van Lourdesbasiliek een overeenkomst met de gemeente Edegem voor een ruimer gebruik van de Sint-Antoniuskerk. Sinds de ingebruikname van de Basiliek in 1933 behartigt die als moederkerk het tijdelijke van de eredienst voor de in hetzelfde jaar opgerichte kapelanijs Sint-Antonius.

Meubilair, schilderijen enz. zijn eigendom van de Kerkfabriek Parochie O.-L.-Vrouw van Lourdes en Sint Antonius Abt.

Bescherming(en)¹

- Beschermd als monument Parochiekerk Sint-Antonius de Eremijt. Deze bescherming is geldig sinds 30-01-1947.
- Deel van de bescherming als stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Sint-Antoniuskerk met omgeving. Deze bescherming is geldig sinds 06-11-1981.

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde²

Georiënteerde grotendeels gotische kruiskerk uit de 16de tot 17de eeuw, met westtoren uit de 15de eeuw en zijbeuken van 1888. Ingeplant tegenover de toegangsdreef tot het zogenaamde "Hof ter Linden"; omringd door omhaagd terrein met struikgewas en bomen. Driehoekig begraasd pleintje aan noordzijde met in westhoek haak, namelijk polygonale pijler van arduin met fel beschadigde geprofileerde schatring.

Historiek

Oorspronkelijk toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en vanaf de 17de eeuw aan Sint-Antonius Eremijt. Waarschijnlijk werd circa 1297-1300 een stenen kerk gebouwd ter vervanging van een kapel. Eerst vermelding van het kerkhof van Edegem in 1344 en van de parochie in 1350. De huidige toren dateert uit de 15de eeuw of uit het vierde kwart van de 14de eeuw tot eerste kwart van de 15de eeuw. Herstellingswerken in het derde kwart van de 16de eeuw; in 1585 brandde de kerk uit maar muren van schip, transept, koor en toren bleven overeind. Schaliëndak hersteld in 1590-91. Herstellingen aan doopkapel, sacristie en vensters in 1605-1606; in 1607-1608 werd het koor en mogelijk ook de toren hersteld. Daken en vensters fel beschadigd door storm in 1612-1613. Circa 1650 herstelling Mariakoor. De grondige herstelling van het schip begon eind 1654; daarbij werd het schip verhoogd zodat mag verondersteld worden dat het aangepast werd aan de overige gedeelten van de kerk; uitvoering door timmerlieden Jacques Struyff en Jan Pallemants en metser Thomas. Voltooiing van het dak in 1656 en schaliëndak van hoogkoor hersteld in 1679-1680. Zijkoren voorzien

---

¹Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Sint-Antonius de Eremijt [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12911> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

² Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Sint-Antonius de Eremijt [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12911> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

van kruisgewelven in 1710 door Jan en Thomas Smachtens. Timmerman Van den Borch herstelde de torenspits in 1735-1736. De zuidelijke sacristie en bergplaats dateren van 1736 (zie inscriptie vensterlateien, thans echter door steenverwerking niet meer leesbaar); uitgevoerd door metser Jan Leemans. Dakruitertje vernieuwd in 1740 en toren hersteld in 1764-1765. Hulpkerk bij de parochiekerk Sint-Martinus Kontich in 1803. Fr. Van Schil herstelde de toren in 1819 maar reeds in 1829 als bouwvallig aanzien. In 1832 toren hersteld naar ontwerp van Franssen, waarbij een nieuw dak en ingang deur werden aangebracht. Naar aanleiding van deze restauratie werd een gedenksteen geplaatst op de tweede geleding van de toren met onder meer jaartal 1832.

Wit-zwart marmeren vloer gelegd in 1837-1838 door N. Delalieux; de oude grafzerken werden daarbij uitgebroken en verkocht. Smalle zijbeuken aangebouwd in 1842-1843, alsook binnenmuren bepleisterd en laat-classicistisch plafond aangebracht. Noordelijke sacristie vernieuwd in 1844 zie arduinen gedenksteen met opschrift: "P.J. Goossens Pastor / I. P. L. du Bois Baron de Nevele Borgermeester / 1844". Naar ontwerp van Eugeen Gife kleine herstelling namelijk herstel voegen, schaliën, bepleistering en kalken buitengevels, in 1867. Kerk verbreed door plaatsen nieuwe zijbeuken in 1888-1889 naar ontwerp van Louis Gife; tevens oude gedeelten hersteld en alle vensters voorzien van neogotische tracersingen met uitzondering van de koorsluiting. Toren hersteld in 1894. L. De Vooght maakte in 1913 de plannen op voor de vergroting van de kerk, echter niet uitgevoerd daar men opteerde voor de opbouw van een nieuwe parochiekerk (Basiliek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes in Hovestraat, opgericht in 1931-1935). Torenspits en buitenmuur zuidelijk transept beschadigd tijdens de Eerste Wereldoorlog. Bij Koninklijk Besluit van 22 augustus 1933 als parochiekerk afgeschaft. Toren hersteld in 1935 en na de Tweede Wereldoorlog werden de dringendste herstellingen uitgevoerd, gevolgd door een grondige restauratie in 1947-1948 en 1950-1951. "Zachte" restauratie in 1981-1982 naar ontwerp van P. De Roo van Studiegroep Omgeving (Mortsel) namelijk herstel daken en goten, reinigen en herstel gevels, schilderwerk en reinigen meubilair; glasramen van Michel Martens. Werken aanbesteed op 7 november 1980, begin werken op 1 september 1981 en beëindiging in augustus 1982. Kerkhof gesloten vanaf 1916 en ontruimd in 1930.

Beschrijving

Plattegrond ontvouwt een half ingebouwde vierkante westtoren, schip en zijbeuken van vier traveeën, transept van één travee en vlakke sluiting, koor met twee rechte traveeën en driezijdige sluiting, vierkante sacristie en bergplaats. Grotendeels laatgotisch gebouw opgetrokken uit baksteen, per vijf lagen belijnd met speklagen van zandsteen. Noordelijk transept met motief van gesinterde baksteen, combinatie van ruit en Sint-Andrieskruis. Toren van Balegemse zandsteen, twee hoogste geledingen van westgevel van bak- en zandsteen. Sokkels van zandsteen. Zijbeuken, sacristie en bergplaats van bak- en natuursteen. Sterk verankerde westtoren van vier geledingen onder tweeledige polygonale spits (leien) waarin enkele dakkapellen. Lage korfboogdeur van 1832 met afgeschuinde dagkanten, onder spitsboogvenster met neogotische tracersing. Spitsboogvormige galmgaten met omlopende waterlijsten.

Schip onder zadeldak (leien) en flankerende zijbeuken van 1888-1889 onder afgewolfde lessenaarsdaken (leien). Travee-indeling geaccentueerd door steunberen. Bescheiden houten daklijst op klossen. Spitsboogvensters met neogotische tracersing. Transepten en koor onder zadel- en afgewolfde daken (leien) met slank dakruitertje onder hoge spits. Travee-indeling koor door middel van steunberen met twee versnijdingen. Centrale travee met calvarie van J.B. De Cuyper van circa 1850, neogotische sokkel van hardsteen en spitsboogvormig baldakijn. Flankerende steunberen met

neo(?)gotische nissen van zandsteen op hardstenen sokkel met driepasmotief. Spitsboogvensters met laatgotische tracering, geprofileerde omlijsting van zandsteen, waterlijst omlopend bij koor. Noordelijke transeptgevel met twee gedichte spitsboogvensters. In oksels koor-transept sacristie en bergplaats; zuidelijke sacristie onder aanleunend lessenaarsdak (leien), hoekstenen en geprofileerde kroonlijst van zandsteen. Getraliede steekboogvensters in omlijsting van zandsteen. Noordelijke sacristie met geprofileerde en bepleisterde kroonlijst, dito vensters in omlijsting van zandsteen, echter met arduinen dorpels; oculus en rechthoekig deurtje.

Interieur

Gebroken wit geschilderd, plafond lichtblauw. Pseudo-basilicale opbouw met rondboogvormige scheibogen op zuilen met polygonale sokkel van zandsteen en polygonale Empire bladwerkkapitelen. Tongewelf, met paneelwerk, rustend op kroonlijst met bloemmotief. Zijbeuken met schuin geplaatst houten plafond rustend op consoles. Zwart-wit marmeren tegelvloer.

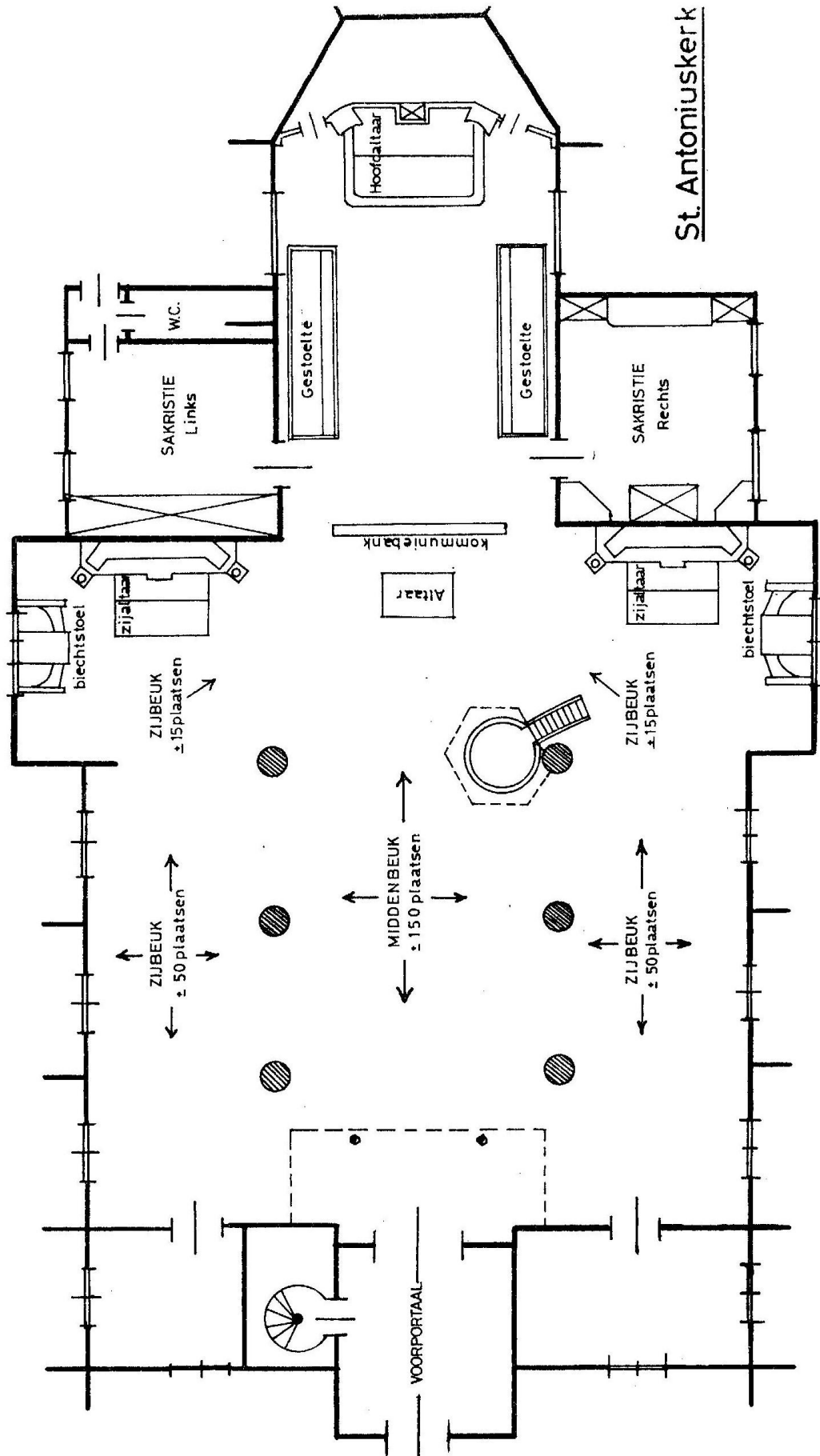
Meubilair

Beeld van Heilige Anna met Maria, gepolychromeerd hout, 1607-1608 door Maerten van Calstere; beeld Heilige Lucia van Syracuse, gepolychromeerd hout, 1686-1687 door L. Willemsens; beeld Heilige Antonius abt, gepolychromeerd hout, 1691 door L. Willemsens.

Hoofdaltaar, gemarmerd hout, 1716 door P. Donckers; altaarstuk namelijk kopie Kruisafname van Rubens, 1631 door P. Van den Bemden; flankerende beelden van Heiligen Petrus en Paulus, 1841 door J.B. De Cuyper. Zij-(portiek)altaren, 1722-1723 door P. Donckers. Koorlambrisering met koorbanken, 1663 (datering boven sacristiedeur), door Joos Pasteels. Preekstoel gedateerd 1692, door J. Convent en L. Willemsens, kuip met medaillons en allegorische voorstellingen van de drie Goddelijke deugden en symbolen van de Evangelisten, klankbord van 1851-1853 door J.B. De Cuyper. Biechtstoelen met flankerende engelenhermen, eik, gedateerd 1661 in bekroning, door Joos Pasteels.

Vlaams classicistisch orgel gebouwd in 1716 door Jean-Baptiste Forceville, verwerkt in de balustrade en voorzien van twee klavieren. Rond 1777 werd belangrijk onderhoud uitgevoerd door Lambertus-Benoit Van Peteghem en in 1809 volgde een eerste restauratie door JJ. Delhaye na oorlogsschade. Omstreeks 1870 werd het orgel door François Loret tegen de achterwand geplaatst en werd één klavier behouden en een aangehangen pedaal geïnstalleerd. Het positief (tweede klavier) dat zich in de balustrade bevindt, is sinds dan niet meer in gebruik. Het grootste deel van het pijpwerk is nog steeds oorspronkelijk van Forceville, de windlade is van Loret. Het orgel werd 'gerestaureerd' eind jaren '70 begin jaren '80. Hierna liep het echter waterschade op door het ontluchtingsstelsel van de verwarmingsinstallatie, dat zich boven het orgel bevindt. Door dit feit en een gebrek aan onderhoud gedurende vele jaren is het orgel quasi onbespeelbaar. Een onderhoud is onontbeerlijk om het orgel enigszins bespeelbaar te maken, maar een restauratie dringt zich op. Een dergelijke restauratie is echter weinig zinvol zolang het huidige verwarmingssysteem op basis van warme lucht behouden blijft. Dit was ook de aanbeveling van Monumenten en Landschappen m.b.t. orgel en kerkinterieur, overgemaakt door Dhr. Antoon Fouconnier.

b) Architecturale mogelijkheden

c) Voorzieningen

Sanitair	1 toilet bevindt zich in de sacristie
Verwarming	2 gasbranders water/lucht, bouwjaar 1981
Verlichting	Halogeen, gasdruklampen en gloeilampen
Keukenvoorzieningen	Niet aanwezig
Audiosysteem	Vernieuwd in 2022, versterker + 4 klankzulen via Joris & Co
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk zelf is rolstoeltoegankelijk tot aan het altaar (staat op een podium).
Diefstal- en brandbeveiliging	Niet aanwezig
Bliksembeveiliging	Aanwezig (Heleblitz)
Gsm-operatoren	Aanwezig (Proximus)

d) Bouwfysische toestand

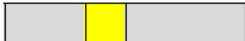

(1) Uittreksels inspectieverslag Monumentenwacht van 2018

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten:

bouwfysische toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen- weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.

GEHELE OBJECT

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Het gebouw is over het algemeen in redelijke conditie. Door achterstallig onderhoud gaat de toestand echter versneld achteruit.

DAK

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		redelijk

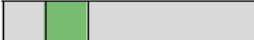
toelichting Het dak werd vrij recent vernieuwd en is over het algemeen in orde. Enkele leien zijn gebroken. Plaatselijk is er t.g.v. takken een groot lek in dak [6] met mogelijk ernstige vervolgschade op termijn.

DAKWATERAFVOER

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De goten en afvoeren werden samen met de dakbedekking vernieuwd maar door achterstallig onderhoud en de dichte begroeiing rondom het gebouw waren verschillende goten en afvoeren verstopt met een aanzienlijk risico op vervolgschade. Eén afvoerpijp is door een te veel aan bladafval reeds gescheurd.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

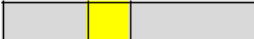
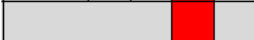

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		weinig

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

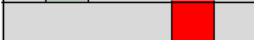

toelichting De monelen zijn plaatselijk verzwakt.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting Het schrijnwerk en de beglazing zijn op zich nog in redelijke staat, maar een grondige onderhoudsbeurt dringt zich op om verdere vervolgschade te vermijden.

SITE EN OMGEVING

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De dichte begroeiing rondom de kerk zorgt voor heel wat schade aan het gebouw.

m		OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN				10629-2018-B Sint-Antoniuskerk 2650 EDEGEM														
code	rubriek element materiaal verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
Gehele object																				
A2018/13	Gehele object veiligheid dieren Toren [1]: de vogelhesten verwijderen.	st	1	1x	Eigenaar	x														
A2018/02	Gehele object toegankelijkheid en bereikbaarheid Het gebouw goed bereikbaar maken voor onderhoud en inspectie.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker	x														
A2018/01	Gehele object beschermd erfgoed Contacteer Monumentenwacht om de 2 à 3 jaar voor een bouwkundige inspectie.	u	12	3j.	Monumentenwacht			x			x			x				x		
Dak																				
A2018/15	Dak aansluitingen lood Toren [1]: de vermageling van de loodaansluitingen onder de topbekroning vernieuwen.	st	8	1x	Eigenaar Onderhoudsploeg	x														
A2018/03	Dak dakbedekking natuurleien De leibedekking regelmatig controleren en plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	2j.	Dakwerker	x		x		x		x		x			x			
A2018/14	Dak dakbedekking genageld aansluitingen natuurleien zink Dak [5]-oost: het lager gelegen dak herstellen.	st	1	1x	Dakwerker						x									
Dakwaterafvoer																				
A2018/18	Dakwaterafvoer afvoer koper Dak [7]: de afvoerbuizen plaatsen.	st	2	1x	Dakwerker Loodgieter				x											
A2018/04	Dakwaterafvoer goten afvoer riolering koper De goten regelmatig ruimen zodat een vlotte regenwaterafvoer gewaarborgd wordt.	n.t.b.	-	3xj.	Eigenaar Onderhoudsploeg	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	
Kapconstructie en zolder																				
A2018/17	Kapconstructie en zolder kapconstructie hout Dak [5]-noord: de zetting in de kapconstructie opvolgen.	st	1	j.	Eigenaar Monumentenwacht		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Draagstructuur en overspanning																				
A2018/06	Draagstructuur en overspanning moneel witte kalk- of zandsteen De monelen herstellen.	n.t.b.	-	1x	Glazenier Restauratie-architect Specialist				x											
A2018/07	Draagstructuur en overspanning trap blauwe hardsteen Toren [1]: de gebarsten treden bijkomend ondersteunen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer				x											
A2018/18	Draagstructuur en overspanning buitenmuur Koor [5]-oost: het voegwerk onder de plint heremmen.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken				x											
A2018/05	Draagstructuur en overspanning diefziers muuranker ijzer De ijzeren delen regelmatig ontroesten en schilderen.	n.t.b.	-	5j.	Metaalbewerker Schilder							x						x		
Schrijnwerk en beglazing																				
A2018/08	Schrijnwerk en beglazing deur raam kroonlijst en gootklossen hout Het buitenschrijnwerk regelmatig herschilderen.	n.t.b.	-	5j.	Schilder	x						x						x		
A2018/21	Schrijnwerk en beglazing dakluik hout Het hang- en sluitwerk van de dakluiken duurzaam herstellen.	n.t.b.	-	1x	Schrijnwerker				x											
A2018/22	Schrijnwerk en beglazing beglazing ijzer Toren [1]: de ijzeren raamverdeling vernieuwen.	st	1	1x	Glazenier				x											
A2018/23	Schrijnwerk en beglazing beglazing blank glas Vleugel [9]: het gebroken glaspaneel vervangen.	st	1	1x	Glazenier							x								
A2018/09	Schrijnwerk en beglazing glas-in-lood gebrandschilderd glas De glas-in-loodramen restaureren.	n.t.b.	-	1x	Glazenier Specialist							x								
Afwerking en inrichting																				
A2018/10	Afwerking en inrichting wandafwerking De binnenafwerking herstellen.	n.t.b.	-	1x	Schilder							x								
Technische installatie																				
A2018/11	Technische installatie bliksebeveiliging De bliksebeveiliging herstellen.	n.t.b.	-	1x	Erkend controleorganisme	x														
Site en omgeving																				
A2018/12	Site en omgeving begroeiing Bomen, struiken en klimplanten regelmatig snoeien.	n.t.b.	-	2xj.	Boomverzorger Eigenaar	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	
A2018/19	Site en omgeving vuil en hygiëne De berg stenen achter de kerk ontruimen.	n.t.b.	-	1x	Eigenaar Onderhoudsploeg	x														
A2018/20	Site en omgeving hek ijzer Het hek ontroesten en schilderen.	n.t.b.	-	5j.	Eigenaar Schilder				x					x				x		

n.t.b.: nader te bepalen st: stuk u: uur m: meter m²: vierkante meter m³: kubieke meter dm²: vierkante decimeter dm³: kubieke decimeter 1x: éénmalig 2xj: twee maal per jaar 3j: om de drie jaar perm: permanent

Hoewel Monumentenwacht de informatie voor dit (inspectie)rapport met de grootste zorg samenstelt, zijn de adviezen en ramingen vermeld in dit rapport louter indicatief, geheel informatief en niet bindend. Monumentenwacht is niet verantwoordelijk voor fouten of vergissingen en is niet aansprakelijk voor enige directe, indirecte, gevolg- of incidentele schade die voortvloeit uit het gebruik van dit document (art. 8 van de voorwaarden voor dienstverlening)

(2) Belangrijkste aandachtspunten / problemen

- Dak, goten en afvoeren: wordt opgevolgd via een raamcontract
- Vocht in muren
- Schilderwerken binnen
- Toestand toegangsdeur
- Ramen: herstel glas-in-lood, herstel witte kalk en zandsteen, ontroesting
- Plaatsen van LED verlichting
- Insectenaantasting sacristiekasten en sommige beelden
- Oppervlakteschimmel op hout, grondige opkuis interieur (jaarlijks)
- Elektriciteitsnet – stopcontacten en bediening verlichting
- Verouderde CV installatie
- Sanitair
- Onderhoud en restauratie orgel

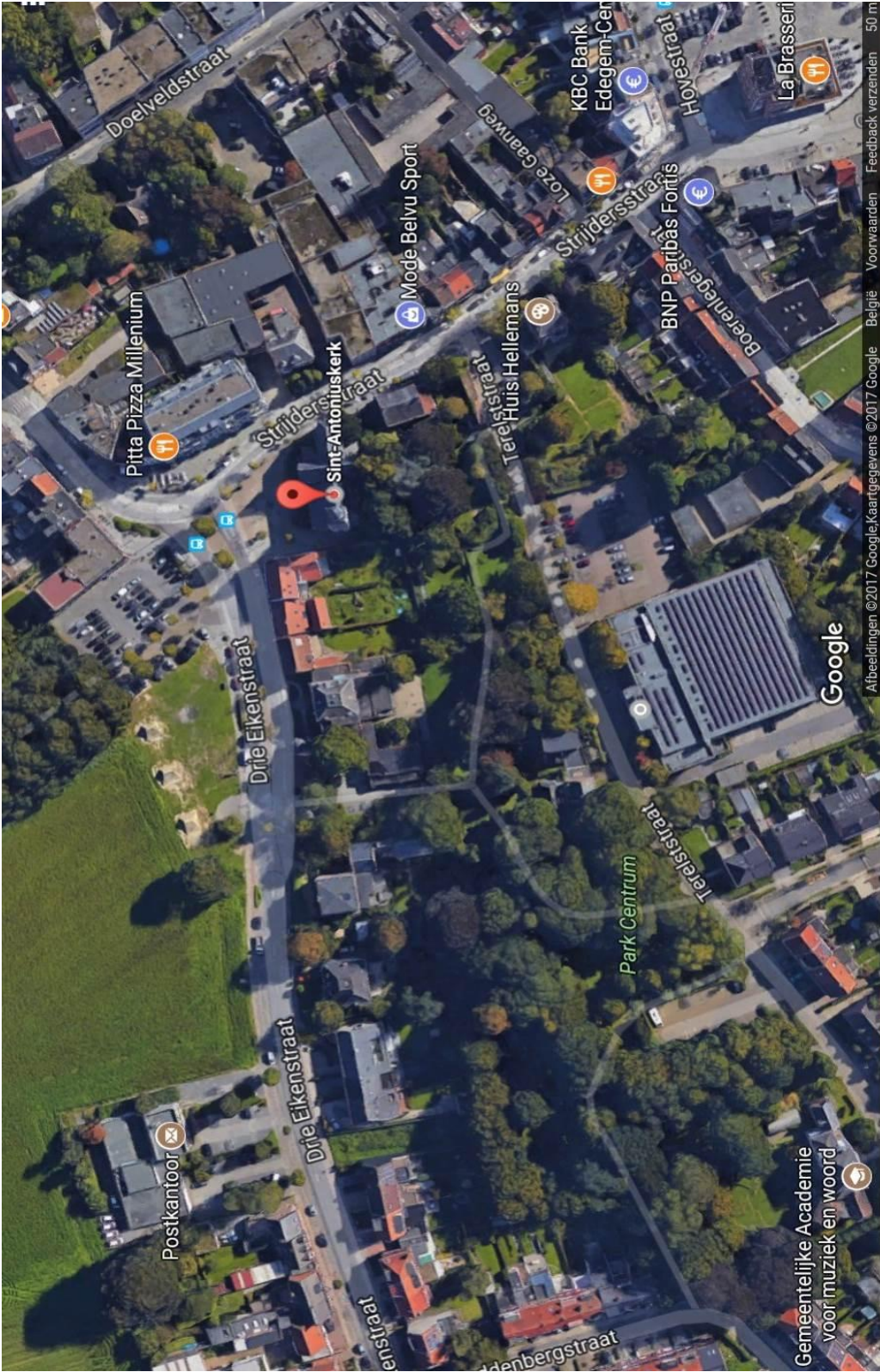
(3) Recent uitgevoerde investerings- en onderhoudswerken

- Herstellen dak na schade door boomtakken (2020)
- Herstelling bliksembeveiliging (2021 en 2022)
- Verlichting zijbeuken (2023)
- Installatie internet (2024)
- Installatie nieuw moederuurwerk voor de klokken (2024)
- Vervangen afvoerbuizen (2024)
- Jaarlijkse inspectie dak en ruimen goten via raamcontract (vanaf 2021)

(4) Geplande investerings- en onderhoudswerken

- In 2025
  - Energieaudit (i.f.v. een nieuwe HVAC)
  - Verf- en bouwtechnisch onderzoek (i.f.v. vochtprobleem en verf schilderwerken binnen)
- Vanaf 2026
  - Prioritair: Aanpak vochtprobleem en schilderen interieur
  - Prioritair: Herstelling elektriciteitsnet
  - Prioritair: Nieuwe CV installatie / verwarmingsoplossing
  - Prioritair: geluidsinstallatie en microfonie
  - Eventueel: Uitbreiding elektriciteitsvoorzieningen (i.f.v. culturele noden)
  - Eventueel: Nieuw podium (i.f.v. culturele noden)
  - Eventueel: Nieuw sanitair blok (i.f.v. culturele noden)

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Beschermd dorpszicht Sint-Antoniuserk en omgeving.³

In dit *beschermd dorpszicht* is opgenomen:

- Sint-Antoniuserk
- 2 burgerhuizen (Drie Eikenstraat 14 en 16-18) en 3 dorpswoningen (Drie Eikenstraat 6, 8 en 12)
- Kunstcentrum Huis Hellemans (Strijdersstraat 14)
- Pastorie (Strijdersstraat 18)
- Park Centrum

Deze bescherming betreft de Sint-Antoniuserk met omliggende woningen. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (K.C.M.L.) motiveert de historische waarde van het dorpsgezicht als volgt: "als restant van de oude dorpskern aansluitend bij het kasteel Hof ter Linden en als voorbeeld van de vermenging van eenvoudige burgerhuizen met rijke en meer representatieve woningen."

De Sint-Antoniuserk met haar onmiddellijke omgeving is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde.

---

³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Sint-Antoniuserk met omgeving [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/7402> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

Bereikbaarheid:

- openbaar vervoer:
  - Halte Edegem Hof Ter Linden: bussen 32, 34 en 35 (aan de kerk)
  - Halte Edegem P. Pletinckxstraat: bussen 34, 91 en 92 (2 min. wandelen)
  - Halte Edegem Gemeentehuis: bus 32, 35, 91 en 92 (4 min. wandelen)
- Parking:
  - Hof ter Linden (overkant straat)
  - Sporthal (3 min. wandelen)
  - Gemeenteplein (4 min. wandelen)

Andere openbare gebouwen en terreinen nabij de kerk:

- Park Centrum
- Kunstcentrum Huis Hellemans, Strijdersstraat 14
- VTC Kruispunt, Terelststraat 1
- Sporthal Den Willecom, Terelststraat 2
- Huis van het Kind, Zwaluwnest, Drie Eikenstraat 16-18

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Door haar bescheiden afmetingen, sfeervol karakter en goede akoestiek komt de Sint-Antoniuserk bij een breed publiek in aanmerking voor religieuze en nevenactiviteiten.

Voor de parochie is deze kerk een bijkerk naast de basiliek met vroegmis om 8 uur op zon- en feestdagen, met aanwezigheid van ongeveer 25 personen. Verder vinden vieringen plaats op tweede Paasdag, Kerst en Nieuwjaar.

Sedert 2020 vinden de doopselvieringen voor de parochie Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes en Sint-Antoniuserk in principe plaats in de Sint-Antoniuserk (15 in 2024). In de loop van het jaar 2024 vonden er eveneens zeven huwelijksplechtigheden en drie uitvaarten plaats. Dit aantal neemt toe. Een aantal gebedsgroepen zijn actief in de kerk, zoals wekelijks de groep van de biddende moeders en tweewekelijks de groep van de biddende vaders. Tijdens de maand oktober, de advent en de vasten vinden het dagelijkse avondgebed en occasionele gebedsvieringen plaats.

De kerk is gedurende de week niet vrij toegankelijk voor gebed.

Er zijn een aantal jaarlijks terugkerende vieringen. In januari is er de gregoriaanse hoogmis om Sint-Antoniuser te vieren, de patroonheilige van het vee, de veeslachters en de beenhouwers. Typisch aan de viering is dat bij het altaar offergaven zoals (varkens)vleeswaren en reuzenbrood uitgestald staan die een zegening ondergaan door de pastoor. Na de liturgische viering gaat een processie door de straten van Edegem, waarbij de offergaven meegedragen worden. Achteraf worden de offergaven traditioneel per opbod verkocht. Tenslotte gaat de opbrengst van een Sint-Antoniusermaal naar de minderbedeelden in de parochie. Jaarlijks is er ook nog een gildemis met eedaflegging van de Koninklijke Handbooggilde Sint-Sebastiaan. Tijdens de jaarmarkt wordt de kerk opengesteld en ontvangt ze een 2000-tal bezoekers, van wie er 1600 een kaars branden en 1000 een intentie neerschrijven.

In 1983 gaf de kerkraad aan de gemeente toestemming om er culturele manifestaties te organiseren zolang die niet in tegenstrijd zijn met het gewijde karakter van het gebouw, bv. klassieke concerten, culturele lezingen en rondleidingen door gidsen. Deze overeenkomst zal geactualiseerd worden. Volgens de terminologie gehanteerd in de recentste tekst van de bisschoppen dienen niet-religieuze activiteiten respectvol om te gaan het niet-onwaardige gebruik van het kerkgebouw.

De gemeente verhuurt sindsdien de kerk voor culturele activiteiten. Lokale Edegemse verenigingen genieten een gunsttarief. Er zijn 198 zitplaatsen beschikbaar. De cultuurdienst van de gemeente legt de aanvragen voor het gebruik van de kerk voor aan de pastoor, die oordeelt of de activiteit past binnen de context van een plaats voor de Rooms-katholieke eredienst. Een nadeel is het ontbreken van sanitair voor de bezoekers.

De vaste culturele gebruikers van de Sint-Antoniuserk zijn het Comité Edegemse Concerten, de muziekacademie, het Davidsfonds en de Historische Gidsen van Erfgoed Edegem. Andere evenementen hebben tot nu toe steeds te maken met muziek en woordkunst.

2.2. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-van Lourdes in Edegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw-van Lourdes (Basiliek)

Geografische ligging

- Hovestraat 70, 2650 Edegem
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Vicariaat: Kempen
- Dekenaat: Kempen-West
- Pastorale eenheid H. Maria Magdalena
- Parochie: Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes en Sint Antonius Abt

Eigenaar: Kerkfabriek Parochie Onze-Lieve-Vrouw Van Lourdes en Sint-Antonius Abt

Bescherming(en)⁴:

- Beschermd als stads- of dorpsgezicht, intrinsiek Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes. Deze bescherming is geldig sinds 06-11-1981.
- is vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes. Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde⁵

Centraalbouw, koepelkerk van 1931-1935 naar ontwerp van Louis de Vooght in neobyzantijnse stijl. Beboomd terrein met grot aan westzijde en omhaagd kerkhof aan noordzijde.

Peter-Jan van Aelst nam in 1884 het initiatief om op zijn grond een grot op te richten naar voorbeeld van de grot van Massabielle te Lourdes; ingewijd op 25 mei 1884. De druk bezochte bedevaartplaats werd in 1924 geschonken aan de kerkfabriek van Edegem. In 1934, plaatsing van een kruisweg door P. de Roeck, ter vervanging van deze van 1884. Kerk naar ontwerp van Louis de Vooght opgericht naast de grot tussen 1931 en 1935. Muurschilderingen van P. Wante uit 1937-39. Beschadigd tijdens Tweede Wereldoorlog. Parochiekerk vanaf 1933 zodat de Sint-Antoniuskerk de status verkreeg van kapelanie. In 2008, ter gelegenheid van haar 75-jarig bestaan, verleende het Vaticaan aan de kerk de eretitel van Basiliek.

Kruiskerk met centrale koepel van beton met zelfdragend metalen geraamte uitgevoerd naar ontwerp van ingenieurs Van Himbeek en W. Kockerols. Driebeukig schip van drie traveeën, aan oostgevel vrijstaande vierkante toren. Transepten van één travee en vlakke sluiting, koor van één rechte travee en halfronde sluiting van vier traveeën. Naast schip en koor rechthoekige vleugels (met magazijn en sacristie).

Bakstenen gebouw onder zadeldaken (leien). Vierkante toren van zes geledingen onder opengewerkte lantaarn met spits (koper). Verdiepte rondboogvormige gevelvlakken en zesde bouwlaag met erkervormige gebogen galmgaten. Boogfries onder daklijst bij schip transepten en koor. Puntgevels schip en transepten met hoekpilasters en verdiept rondboogvormig gevelvlak met drie rondboogvensters. Rondboogportiek aan de zuidgevel van het schip, met brede bordestrap. Koor met travee-indeling door middel van lisenen. Rondboogvensters.

Interieur

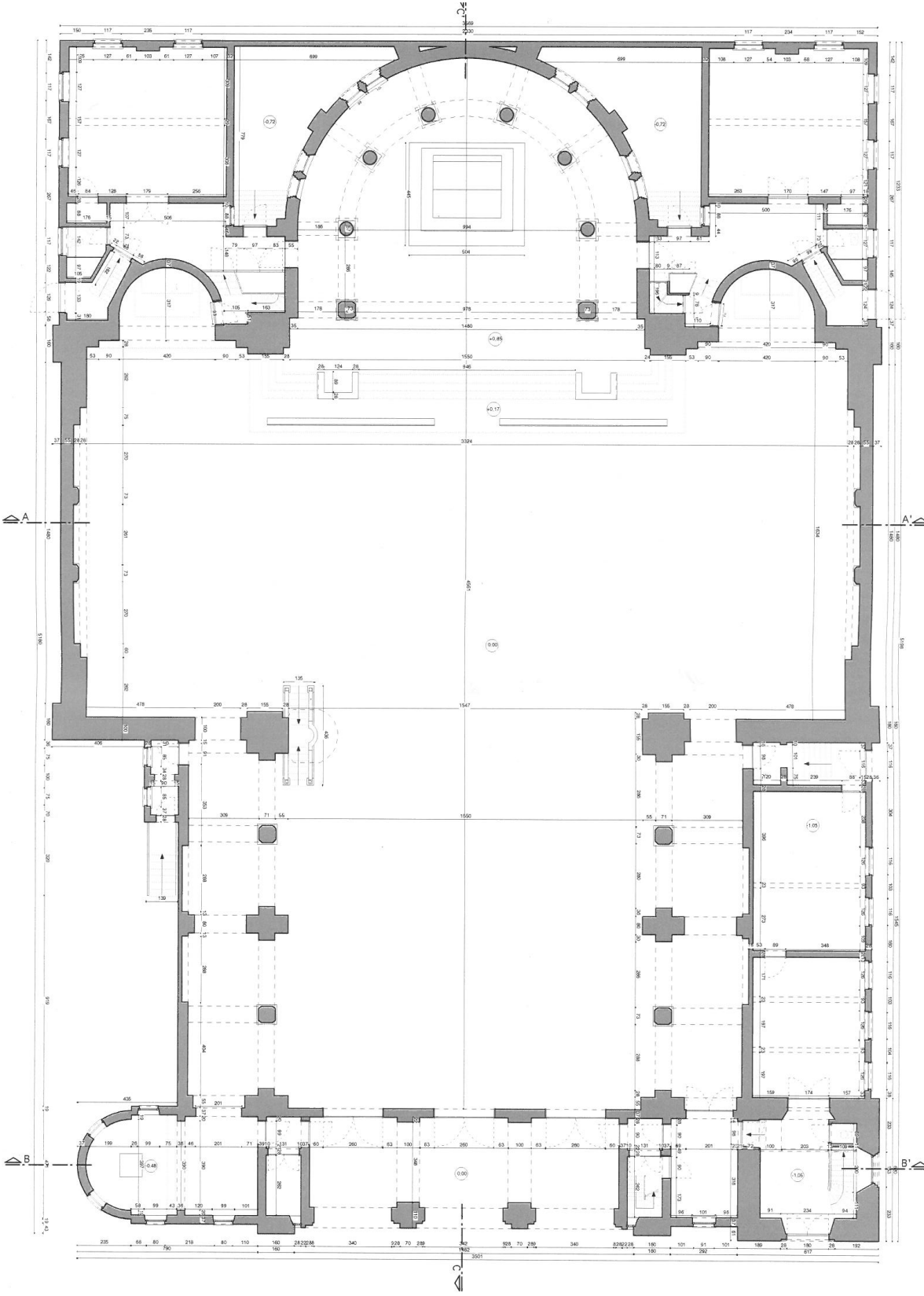
Basiliek met bakstenen muren. Rondboogvormige scheibogen op bakstenen pijlers met afgekante hoeken. Koepelgewelven met moerbogen. Koor met kooromgang; rondboogvormige scheibogen op marmeren zuilen en pijlers met kapiteel waarop galerij met rondbogen. Door P. Wante figuratief beschilderd gewelf, alsook bij de halfronde zijkoren in transepten.

---

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12930> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12930> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

b) Architecturale mogelijkheden

c) Voorzieningen

Sanitair	Drie WC's: 1 aan inkom, 1 aan sacristie, 1 aan het Vocaal – sanitair is niet toegankelijk voor rolstoelgebruiker
Verwarming	Mazoutblazers
Verlichting	LED en halogeen
Keukenvoorzieningen	In zijlokaal uitgeruste kitchenette, met spoelbak.
Audiosysteem	Aanwezig en werkt naar behoren.
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig.
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk. Uitgezonderd het koorgedeelte.
Diefstal- en brandbeveiliging	Torengedeelte wel via de Gsm-operatoren - rest van de kerk niet.
Bliksembeveiliging	Voor heel de kerk is bliksembeveiliging aanwezig. Noodzakelijk voor de Gsm-operatoren
Gsm-operatoren	Zijn aanwezig.

d) Bouwfysische toestand

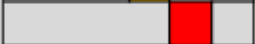
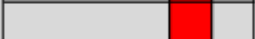
(1) Uittreksels inspectieverslag Monumentenwacht van 2021

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten:

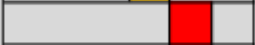
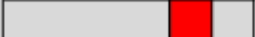
bouwfysische toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen - weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.

GEHELE OBJECT

bouwfysische toestand		matig
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		hoog

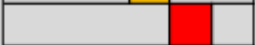

toelichting Het gebouw vertoont achterstallig onderhoud met verschillende gebreken tot gevolg. Door een slechte bereikbaarheid van daken, goten en zolders worden inspectie en onderhoud bemoeilijkt. Losgekomen delen vormen een groot gevaar voor zowel het gebouw als de passanten.

DAK

bouwfysische toestand		matig
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		hoog

toelichting De daken, zowel de leien als koperen dakbedekking, zijn op meerdere plaatsen lek met waterinfiltratie tot gevolg.

DAKWATERAFVOER

bouwfysische toestand		matig
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		hoog

toelichting De dakwaterafvoer is in slechte conditie. Door de koperen bedaking en bliksembeveiliging, zijn de zinken goten aangetast t.g.v. elektrolyse. De zinken goten zijn op meerdere plaatsen doorverweerd met lekken tot gevolg. Hierdoor worden ook de onderliggende betonnen en houten structuren aangetast. De goten waren op moment van inspectie opnieuw sterk vervuild.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting De dakconstructie vertoont enkele gebreken.

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De muren zijn op meerdere plaatsen ingescheurd, maar zonder verdere gevolgen. Het baksteenmetselwerk en voegwerk is licht verweerd. Enkele zones zijn sterker uitgespoeld/beschadigd t.g.v. lekken in daken en goten. Mede door de lekken in daken en goten vertonen de kroonlijsten betonrot met losgekomen delen tot gevolg.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting Het schrijnwerk vertoont achterstallig onderhoud met een vergroot risico op vervolgschade.

AFWERKING EN INRICHTING

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Door lekken in daken en goten is de binnenaafwerking op meerdere plaatsen beschadigd.

SITE EN OMGEVING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De begroeiing rondom het gebouw berokkent schade aan daken en goten. Tijdig snoeien is de boodschap.

OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN																		
11179-2021-B Basiliek Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdes 2650 EDEGEM																		
code	rubriek element materiaal verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Gehule object																		
A2021/01	Gehule object veiligheid toegankelijkheid en bereikbaarheid In functie van publieke veiligheid dient de omgeving van het kerkgebouw tijdens stormweer afgesloten te worden!	n.t.b.	-	perm.	Beheerder Eigenaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2021/02	Gehule object dieren Toren [1]: de duiven wenen.	n.t.b.	-	perm.	Beheerder Eigenaar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/04	Gehule object toegankelijkheid en bereikbaarheid Maak het gebouw goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie.	n.t.b.	-	1x	Specialist			x										
A2018/02	Gehule object zolder Alle zolders en dakkapellen of dakluiken die toegang geven tot daken en goten, veilig bereikbaar maken.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer			x										
A2018/03	Gehule object beschermd erfgoed Contacteer de Monumentenwachters interieur voor een interieurinspectie.	st	1	1x	Beheerder Monumentenwacht			x										
A2018/01	Gehule object beschermd erfgoed Contacteer Monumentenwacht om de 2 à 3 jaar voor een bouwkundige inspectie.	n.t.b.	-	3j.	Beheerder Monumentenwacht			x			x			x			x	
Dak																		
A2018/41	Dak dakbedekking In afwachting van herstel de lekken voorlopig dichten.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer	x												
A2018/10	Dak dakbedekking koper Koppel [2]: de dakbedekking volledig vernieuwen.	SOG	1	1x	Dakwerker		x											
A2018/09	Dak dakbedekking lood Daken [6], [10] en [11]: de loden dakbedekking vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker		x											
A2018/06	Dak dakbedekking gehaakt natuurleien Daken [1], [4], [6], [9] en [12]: de leibedekking en (nok)aansluitingen vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker													
A2018/08	Dak dakbedekking genageld natuurleien Daken [8] en [14]: de beschadigde leibedekking plaatselijk herstellen en op termijn vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker			x										
A2018/07	Dak dakbedekking gehaakt natuurleien Daken [5], [7], [10], [11] en [13]: de beschadigde leibedekking plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker			x										
A2018/11	Dak dakbedekking koper Toren [1]: de dakbedekking, galmborden en topbekroning controleren met een hoogwerker.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Monumentenwacht			x										
A2018/14	Dak schoorsteen De schoorstenen herstellen.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken Algemene aannemer			x										
A2018/15	Dak dakbedekking zink Vraagel [4]-noord: de zinken lijst vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker			x										
A2018/13	Dak topgevel lood Daken [11] en [12]: de topgevelbeëindiging herstellen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker			x										
A2018/16	Dak topbekroning koper spier Dak [4]: de topbekroning ontbreken en schilderen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Monumentenwacht						x							
Dakwaterafvoer																		
A2018/05	Dakwaterafvoer plat dak goten Afvoer De goten en daken regelmatig proper maken, zodat een vlotte regenwaterafvoer gewaarborgd wordt.	w	8	2x/	Beheerder Eigenaar	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
A2018/17	Dakwaterafvoer goten zink Alle zinken goten vervangen door koperen goten.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Loodgieter		x											
A2018/18	Dakwaterafvoer balgoot lood Dak [14]: de loden gootbekleding vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Loodgieter			x										
A2018/19	Dakwaterafvoer afvoer PVC De PVC-afvoeren vervangen door koperen exemplaren.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Loodgieter			x										
Kapconstructie en zolder																		
A2018/20	Kapconstructie en zolder vuil en hygiëne De zolders ontstoffen.	n.t.b.	-	5j.	Onderhoudploeg								x					x
A2018/24	Kapconstructie en zolder kapconstructie hout Dak [6]-zuid: de houten kapconstructie herstellen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer Dakwerker													
A2018/21	Kapconstructie en zolder kapconstructie beton Zolders [3], [5] en [6]: de scheuren in de betonnen kapconstructie opvolgen.	n.t.b.	-	perm.	Specialist	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/22	Kapconstructie en zolder kapconstructie beton Het betonrot herstellen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer Restauratie-aannemer						x							
Draagstructuur en overspanning																		
A2018/29	Draagstructuur en overspanning topgevel deksteen blauwe hardsteen Vraagel [5]-west: de topgevelbeëindiging herstellen en de stootvoegen hervoegen.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken Algemene aannemer	x												
A2018/28	Draagstructuur en overspanning buitenmuur binnenmuur De scheurvorming in de verschillende gewel (interieur en exterieur) opvolgen.	n.t.b.	-	perm.	Monumentenwacht Specialist	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/23	Draagstructuur en overspanning afaat kroonlijst en gootklossen beton Het betonrot plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Restauratie-aannemer				x									
A2018/31	Draagstructuur en overspanning diefjers ijzer De diefjers regelmatig ontbreken en schilderen.	n.t.b.	-	5j.	Metaalbewerker Schilder				x				x					x
A2018/25	Draagstructuur en overspanning buitenmuur Toren [1]-west: het opgaande muurwerk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken Algemene aannemer				x									
A2018/27	Draagstructuur en overspanning bakstrade deksteen blauwe hardsteen balsteen Toren [1]: de stootvoegen van de dekstenen en het opgaande metselwerk hervoegen.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken				x									
A2018/26	Draagstructuur en overspanning vloer aansluitingen Toren [1]: de aansluitingen van de vloer met het opgaande muurwerk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer				x									
Schrijnwerk en beglazing																		
A2018/32	Schrijnwerk en beglazing deur raam kroonlijst en gootklossen hout Het buitenschrijnwerk en hang- en sluitwerk plaatselijk herstellen en regelmatig onderhouden.	n.t.b.	-	5j.	Schilder Schrijnwerker	x												
A2018/36	Schrijnwerk en beglazing galmbord hout lood Toren [1]: de galmborden herstellen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer				x									
A2018/37	Schrijnwerk en beglazing beglazing blank glas De gebroken beglazing vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Glasierier				x									
A2018/33	Schrijnwerk en beglazing glas-in-lood gebrandschilderd glas De glas-in-loodramen plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Glasierier Specialist						x							
A2018/34	Schrijnwerk en beglazing beglazing blank glas De voorraetbeglazing herstellen.	n.t.b.	-	1x	Specialist						x							
Afwerking en inrichting																		
A2021/03	Afwerking en inrichting vloerafwerking trap hout Toren [1]: de aantasting door kleine kloplever opvolgen.	n.t.b.	-	1x	Restaurator Specialist	x												
A2018/18	Afwerking en inrichting wandafwerking De binnenafwerking herstellen.	n.t.b.	-	1x	Schilder						x							
Site en omgeving																		
A2021/04	Site en omgeving begroeiing De bomen in de nabijheid van het kerkgebouw regelmatig snoeien.	SOG	1	j.	Beheerder Boomverzorger Onderhoudploeg	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2018/30	Site en omgeving trap keramische tegels blauwe hardsteen Vraagel [5]-west: de buitentrap herstellen.	n.t.b.	-	1x	Restauratie-aannemer				x									
A2018/39	Site en omgeving ommuring baksteen panen De beschadigde dekpanen op de murtjes van de binnenruites-noord herstellen.	n.t.b.	-	1x	Algemene aannemer				x									
A2018/40	Site en omgeving rooiler ijzer De metalen afdeklipplaat vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Metaalbewerker				x									

n.t.b.: nader te bepalen st: stuk u: uur m: meter m²: vierkante meter m³: kubieke meter dm²: vierkante decimeter dm³: kubieke decimeter 1x: éénmalig 2x/: twee maal per jaar 3j.: om de drie jaar perm.: permanent sog.: som over geheel

Hoevel Monumentenwacht de informatie voor dit (inspectie)rapport met de grootste zorg samenstelt, zijn de adviezen en ramingen vermeld in dit rapport louter indicatief, geheel informatief en niet bindend. Monumentenwacht is niet verantwoordelijk voor fouten of vergissingen en is niet aansprakelijk voor enige directe, indirecte, gevolg- of incidentele schade die voortvloeit uit het gebruik van dit document (art. 8 van de voorwaarden voor dienstverlening)

(2) Belangrijkste aandachtspunten / problemen

Monumentenwacht heeft in zijn verslag van augustus 2021 over de bouwkundige inspectie 2021 volgende algemene conclusie aangebracht: *“ Door de slechte toestand van het gebouw vormen losgekomen delen (glas, beton, leien, koperbekleding,...) een groot gevaar voor passanten en dus de publieke veiligheid rondom het gebouw. Zéker bij hevige regen en wind, moet de omgeving uit voorzorg afgesloten worden.”*

Het gebouw vertoont achterstallig onderhoud met verschillende gebreken tot gevolg. Door een slechte bereikbaarheid van daken, goten en zolders worden inspectie en onderhoud bemoeilijkt. Losgekomen delen vormen een groot gevaar voor zowel het gebouw als de passanten.

De daken, zowel de leien als koperen dakbedekking, zijn op meerdere plaatsen lek met waterinfiltratie tot gevolg. De dakconstructie vertoont gebreken en de muren zijn op meerdere plaatsen ingescheurd, maar zonder verdere gevolgen. Het baksteenmetselwerk en voegwerk is licht verweerd. Enkele zones zijn sterker uitgespoeld/beschadigd t.g.v. lekken in daken en goten.

Mede door de lekken in daken en goten vertonen de kroonlijsten betonrot met losgekomen delen tot gevolg. Het schrijnwerk vertoont achterstallig onderhoud met een vergroot risico op vervolgschade.

Ook binnenin is er gevolgschade zichtbaar, onder meer aan het pleisterwerk, als gevolg van het vochtprobleem. Ook boven het orgel is er vochtinsijpeling zichtbaar.

(3) Recent uitgevoerde investerings- en onderhoudswerken

In de periode 2023-2024 werden dringende herstellings- en beveiligingswerken uitgevoerd aan de leien en koperen daken, de toren en torenspits alsmede het buitenschrijnwerk.

(4) Geplande investerings- en onderhoudswerken

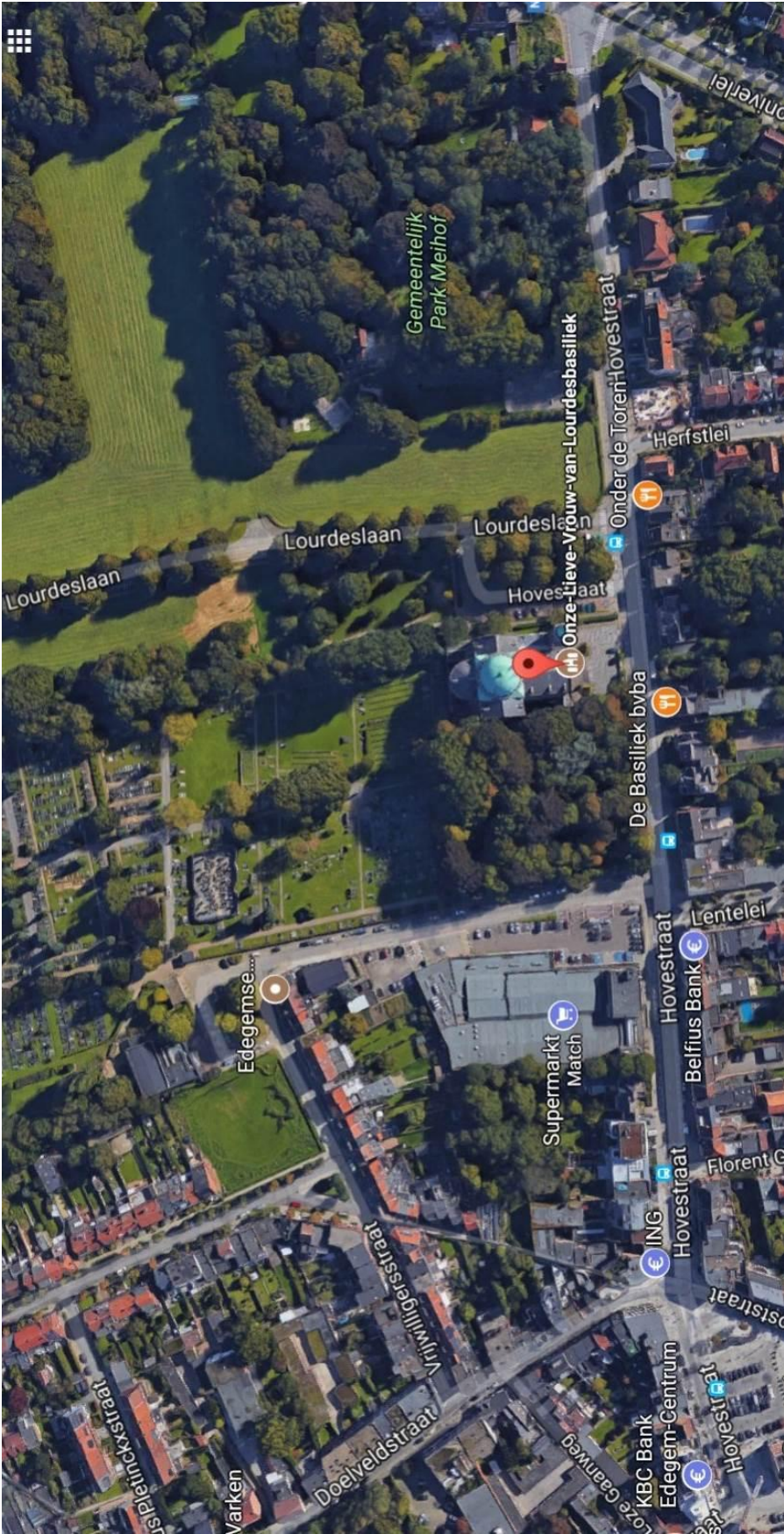
Architect Mark Van Hecke (aangesteld voor de studie van de Basiliek) heeft een raming en een gefaseerde planning opgemaakt voor de restauratie van de Basiliek die in de hiervoor opgerichte stuurgroep werden besproken en aan het schepencollege en de kerkraad werden voorgelegd. Deze planning is opgesplitst in 3 fasen :

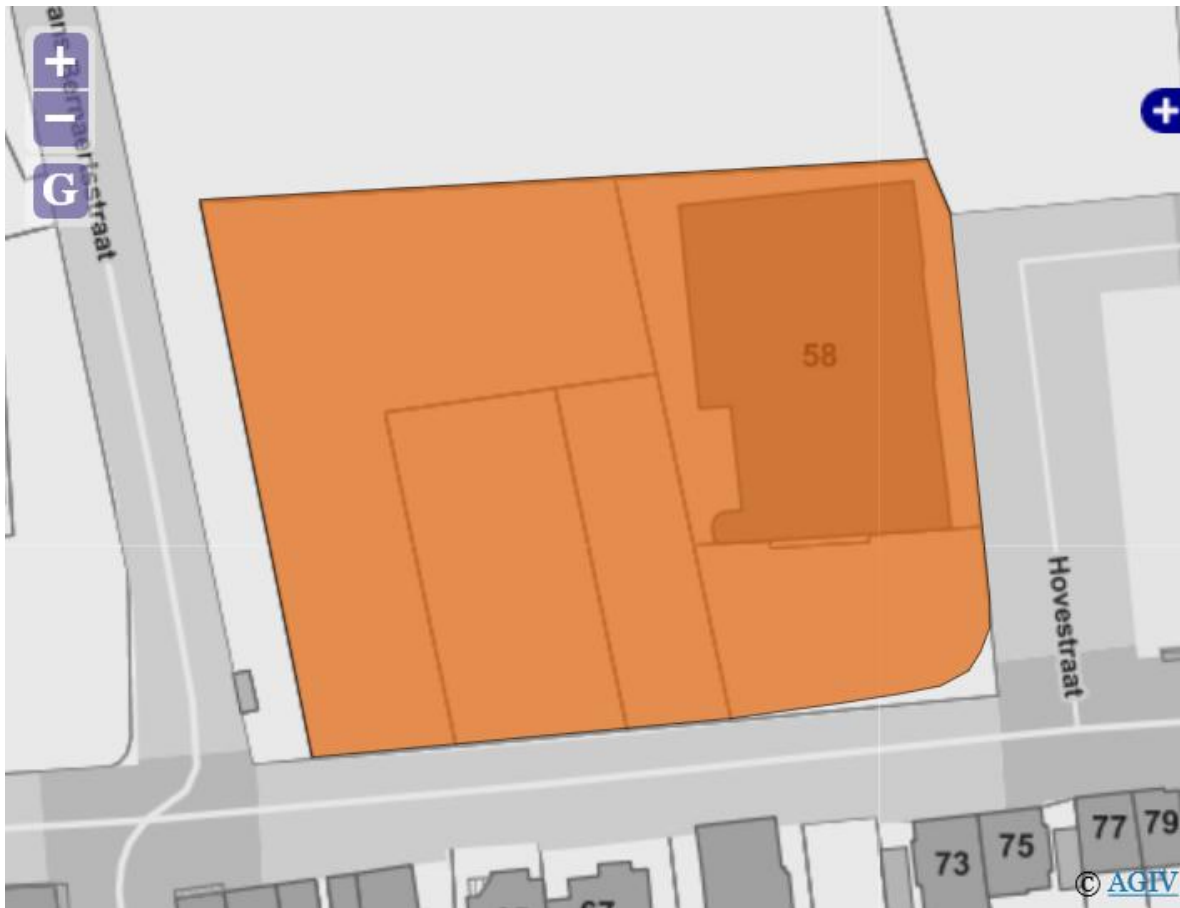
- Herstel van de leien daken.
- Herstel van het koperen dak van de koepel en toren.
- Gevelrestauratie (inclusief binnen: bepleistering, schilderwerken, elektriciteit en brandbeveiliging) en omgevingswerken aan grot, calvarieberg, kruisgang, parkbos.

De kerkraad heeft op 30 september 2024 akte genomen van de beslissing van de gemeenteraad van 24 juni 2024 waarbij goedkeuring wordt gegeven voor de toekenning van de investeringskredieten voor de eerste fase (leien daken).

In het kader van het financieel meerjarenplan zullen de nodige afspraken worden gemaakt m.b.t. de tweede en de derde fase.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Beschermd dorpszicht Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes.⁶

In dit *beschermd dorpszicht* zijn opgenomen:

- Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes (Basiliek)
- Mariagrot
- Begraafplaats

Deze bescherming betreft de parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes met inbegrip van het beboomd terrein met omhaagd kerkhof en Mariagrot.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (K.C.M.L.) motiveert de esthetische waarde van het dorpsgezicht als volgt: "Typisch voorbeeld van kerkelijke architectuur uit de jaren 1930. Tevens sluit daar de in beboomd parkje gelegen grot nauw bij aan."

De omgeving van de Basiliek van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes is beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de artistieke waarde, in casu esthetische waarde.

---

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/7411> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

Bereikbaarheid:

- openbaar vervoer:
  - Halte Edegem Lourdeslaan: bussen 91 en 92 (aan de kerk)
  - Halte Edegem Gemeentehuis: bus 32, 35, 91 en 92 (4 min. wandelen)
- Parking:
  - Lourdeslaan (aan de kerk)
  - Gemeenteplein (4 min. wandelen)

Andere openbare gebouwen en terreinen nabij de kerk:

- Gemeentelijke begraafplaats
- De Mariagrot
- Pastorij, Hovestraat 73
- Park Meihof

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De basiliek is de zondagskerk van Edegem, met een weekendviering op zondag te 9.30 uur (80 à 100 aanwezigen) en met vieringen op feestdagen en tijdens de Goede Week. Ter gelegenheid van de nationale feestdag en koningsdag wordt er het Te Deum gezongen.

In de loop van 2024 vonden in de basiliek 27 uitvaartvieringen (42 in 2023), één doopviering en één huwelijk (3 in 2023) plaats. De eerste-communievieringen (37 communicanten in 2024), de vormselvieringen (85 vormelingen in 2024), grote liturgische feesten en “belangrijke” uitvaarten laten de basiliek vollopen, met 450 tot 550 aanwezigen. De Kerstviering in 2024 telde 442 deelnemers. In 2024 vonden er vijf schoolvieringen plaats. Er is bijna wekelijks biechtgelegenheid, in het bijzonder tijdens de sterke liturgische periodes (Pasen, Kerstmis). Sinds 2020 vinden de doopselvieringen plaats in de Sint-Antoniuskerk. Ook de ouderavonden voor de eerste communie en het vormsel vinden plaats in de basiliek.

De kerk staat iedere dag open voor gebed.

Naast de valorisatie als kerk, huisvest het kerkgebouw af en toe concerten, optredens van gastkoren, kleine tentoonstellingen en andere culturele activiteiten. Het wordt ook gebruikt voor het geven van orgellessen.

Er worden minstens twee keer per jaar rondleidingen aangeboden door de Edegemse historische gidsen van Erfgoed Edegem.

Ze is tevens bedevaarderskerk, gelegen naast de Lourdesgrot, waaraan ze o.a. haar bestaan dankt. Wekelijks ontvangt de grot 700 à 800 bezoekers, en zelfs nog meer in de maand mei.

Er is geen medegebruik door andere erediensten.

Er zijn ook nog een aantal nevenlokalen die gebruikt worden voor het secretariaat van de parochie, voor de vormselcatechese en als repetitieruimte, werkruimte voor voorbereiding van gezinsvieringen en activiteiten van verenigingen.

2.3. Parochiekerk Heilige Familie in Edegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Heilige Familie

Geografische ligging

- Kerkplein 1, 2650 Edegem (Elsdonk)
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-West, Vicariaat Kempen
- Pastorale eenheid H. Maria Magdalena
- Parochie: H. Familie, Edegem

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige Familie Te Elsdonk

Bescherming(en)⁷:

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Heilige Familie. Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

---

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Parochiekerk Heilige Familie [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12952> (geraadpleegd op 13 oktober 2017).

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde⁸

De kerkfabriek van de parochiekerk Sint-Antonius van Edegem wil in 1924 een kapel oprichten in de wijk Elsdonk. Vooral omdat de inwoners van de wijk een tocht van 30 minuten moeten maken om hun godsdienstplicht te vervullen in het centrum

Mevrouw Hélène della Faille de Waerloos schenkt een perceel van 2.460 m² om een kapel te bouwen, die afhangt van de parochiekerk.

In 1927 op 1 mei wordt de eerste steen gelegd van een bakstenen rechthoekig zaalkerkje met zadeldak. Op de nok van de kerk zie je een torentje, dakruiter genaamd. Bouwmeester is Vandendaele, en de aanbesteding gaat naar L. Verstraete uit Rumbeke voor de som van 405.964 Belgische frank.

Op 18 december 1927 volgt de kerkwijding door Kardinaal Van Roey. Kapelaan en later eerste pastoor, R. Op de Beeck, begint in de lente van dit jaar met de bouw van de pastorie. Op eigen kosten. Later schenkt hij de pastorie aan de kerkfabriek.

In 1928 krijgt de kapel de titel van Heilige-Familie en wordt opgewaardeerd tot hulpkerk van de parochiekerk Sint-Antonius. In 1944 volgt de tweede pastoor: G.A. van Camp, en in 1970 de derde pastoor: Karel Heuten. Hij koopt in 1970 een orgel voor de som van 100.000 Belgische frank. Men schatte de waarde zelfs op 600.000 Belgische frank.

Het orgel

Het orgel werd oorspronkelijk gebouwd in 1951 voor de Sint-Gregorius-Stichting in het Nederlandse Zeist. De orgelbouwer was Jos Vermeulen uit Alkmaar. In 1970 kreeg het college een andere bestemming, en stelde de orde die de school beheerde het orgel te koop. De ontmanteling en overbrenging naar Edegem gebeurde door 18 koorleden van het Familiakoor.

Op 26 september 1970 bereikt het orgel Edegem. Het duurt nog enkele weken voor alle onderdelen weer op zijn plaats zijn gezet. Op 22 november wordt het officieel in gebruik genomen tijdens de Ceciliamis. Het Familiakoor verzorgt de eredienst op plechtige wijze.

Na 1970 wordt de dispositie van het orgel nog gewijzigd. Het heeft een elektropneumatisch systeem met een vrijstaande speeltafel voor het front. Het front is een open pijpopstelling. In 2015 wordt het orgel volledig gerenoveerd door orgelbouwer Etienne De Munck.

Interieur

In het cenakel (een latere bijbouw aan de kerk) bevindt zich een 16de-eeuwse schilderij uit de Italiaanse school: 'Heilige Familie met kleine Johannes' en in de kerk: 'De doornenkroning van Christus'.

---

⁸ Pierre Hens, Bob Pilaet, e.a., *Erfgoedbord Parochiekerk Heilige Familie*, 20 september 2016.

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de parochie werden in 1951 in de sacristie 6 glasramen aangebracht van glazenier Marc de Groot (1910-1979).

Ook de oude preekstoel in de vorm van een 'boeg van een vissersboot op het meer', met als opschrift: 'Euntes docente omnes gentes' (gaat en onderwijst alle volkeren) is in de kerk blijven staan als een herinnering aan een ver verleden. Dit geldt ook voor de twee biechtstoelen, die ook geen dienst meer doen.

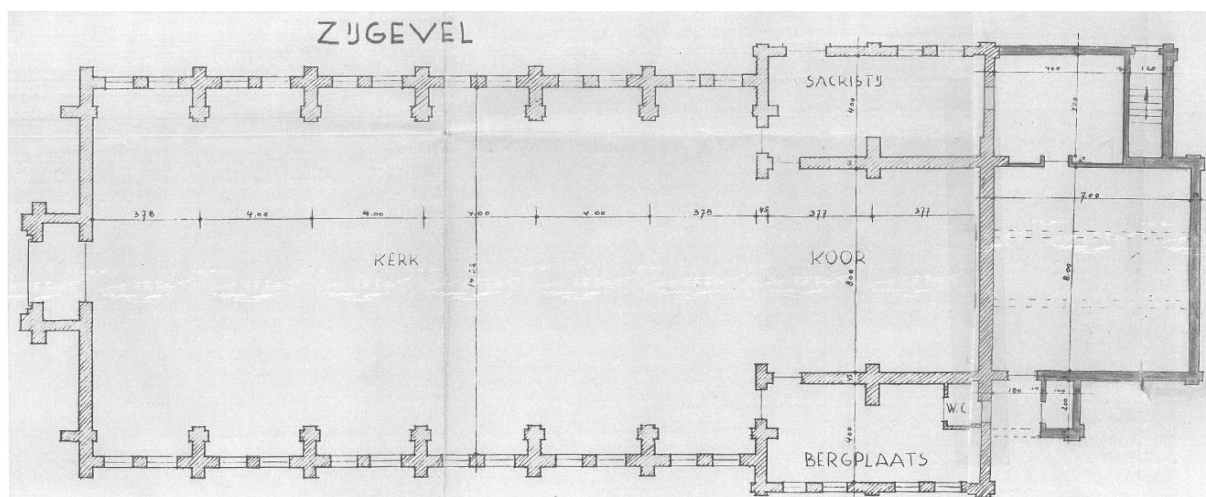
De originele communiebank staat nu achteraan in de kerk voor de herdenkingsprenten (foto's) van de overledenen.

De kruisweg is een kopie op aluminium, geschilderd door Martin Bollé in 1957 voor de kapel van het H.Hartcollege te Ganshoren. In 1958, tijdens de Expo, hing hij in de kerk van Civitas Dei op het paviljoen van Vaticaanstad. Nu hangt het origineel in de Sint-Elooiskapel te Meise.

In 2009 werd het hoogkoor vergroot op heel de breedte van de kerk en 4 meter naar voor gebracht, zodat bij begrafenissen de uitvaartkist of urne ook hoger komt te staan. Deze aanpassing komt eveneens van pas om muzikanten te plaatsen bij een optreden, met of zonder koor voor het orgel in de achtergrond.

Op het hoogkoor, naast de ingang van de sacristie, hangt nog een originele koorbel, met als opschrift: 'Qui me tangit: vocem meam audit' (wie mij aanraakt: zal mij horen).

b) Architecturale mogelijkheden

c) Voorzieningen

Sanitair	Aanwezig: 2 toiletten met lavabo in de achterbouw
Verwarming	Gasradiatoren, vernieuwd in 2013
Verlichting	Soort binnenverlichting: LED, halogeen...
Keukenvoorzieningen	Spoelbak in achterbouw, toegankelijk via sacristie
Audiosysteem	Aanwezig, in goede staat
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk, maar de toegang tot het sanitair is complex voor rolstoelgebruikers (opstap tussen sacristie en achterbouw) en de toiletten zijn bovendien niet aangepast aan de noden van rolstoelgebruikers
Diefstal- en brandbeveiliging	camerabeveiliging
Bliksembeveiliging	Vernieuwd in 2018
Gsm-operatoren	Geen infrastructuur aanwezig

d) Bouwfysische toestand

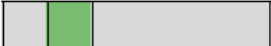

(1) Uittreksels inspectieverslag Monumentenwacht van 2018

CONDITIE

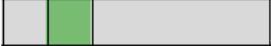

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten:

bouwfysische toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen- weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.

GEHELE OBJECT

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		redelijk

DAK

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting De pannen zijn nog in goede conditie, maar vragen om een regelmatige controle aangezien de neuzen van de pannen licht verweerd zijn en hierdoor op termijn gemakkelijker kunnen wegvallen. In het onderdak bevinden zich meerdere lekken met waterinfiltratie tot gevolg.

DAKWATERAFVOER

bouwfysische toestand		matig
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting De meeste goten en afvoeren zijn uitgevoerd in weinig duurzame materialen met verschillende gebreken tot gevolg.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		weinig

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Enkele afzaten zitten gevaarlijk los. Het metselwerk vertoont plaatselijk enkele gebreken.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

bouwfysische toestand		goed
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Het schrijnwerk is structureel in goede conditie. Enkele onderhoudswerken dringen zich op om verder verval te voorkomen.

SITE EN OMGEVING

bouwfysische toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De begroeiing is aan de oost- en zuidkant alom vertegenwoordigd met een aanzienlijk risico op vervolgschade aan daken, dakwaterafvoer en schrijnwerk.

m OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN 12622-2018-B Kerk Heilige Familie 2650 EDEGEM																		
code	rubriek element materiaal verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Gehele object																		
A201808	Gehele object veiligheid dieren De wespennesten laten verwijderen indien deze voor overlast zorgen.	n.t.b.	-	1x	Brandwever	x												
A201805	Gehele object toegankelijkheid en bereikbaarheid Het gebouw goed bereikbaar maken voor onderhoud en inspectie.	n.t.b.	-	1x	Specialist Dakwerker			x										
A201801	Gehele object beschermd erfgoed Contacteer Monumentenwacht om de 2 à 3 jaar voor een bouwkundige inspectie.	u	-	3j	Monumentenwacht			x			x		x				x	
Dak																		
A201809	Dak dakbedekking pannen Daken [2]-[5] en [9]-[10]: de pannendaken regelmatig controleren en plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	j	Dakwerker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A201813	Dak aansluitingen lood zink Dak [5]: de aansluitingen herstellen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker			x										
A201810	Dak onderdakstructuur folie Dakken [2] en [3]: de onderdakfolie plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker			x										
A201811	Dak plat dak roofing Dak [5]: de dakbedekking vernieuwen.	m²	40	1x	Dakwerker					x								
A201812	Dak schoorsteen vezelcement Dak [5]: de vezelcementen schoorsteenpijp verwijderen.	st	1	1x	Erkend oontreorganisatie Specialist					x								
Dakwaterafvoer																		
A201804	Dakwaterafvoer hanggoot afvoer De goten regelmatig ruimen zodat een vlotte regenwaterafvoer gewaarborgd blijft.	u	6	2xj	Eigenaar Onderhoudsploeg	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
A201814	Dakwaterafvoer goten afvoer PVC De weinig duurzame waterafvoer vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Loodgieter			x										
A201816	Dakwaterafvoer goten EPDM Dak [3]-[4]: de gootbekleding vernieuwen.	st	1	1x	Dakwerker Loodgieter			x										
A201815	Dakwaterafvoer standpijp gietijzer De gietijzeren standpijpen ontroesten.	n.t.b.	-	5j	Eigenaar Schilder			x					x					x
Kapconstructie en zolder																		
A201818	Kapconstructie en zolder zolder Dakken [1]-[3]: de zolders proper maken.	n.t.b.	-	1x	Eigenaar	x												
A201817	Kapconstructie en zolder kapconstructie hout Dak [1]-[2]: oorzaak van de vochtaftekeningen achterhalen.	st	1	1x	Dakwerker	x												
Draagstructuur en overspanning																		
A201823	Draagstructuur en overspanning steunbeer afzakt blauwe hardsteen Vleugel [10]: zuid: de afzakt opnieuw vastzetten.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken Metsier	x												
A201820	Draagstructuur en overspanning buitenmuur metselwerk baksteen Het metselwerk plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Metsier			x										
A201822	Draagstructuur en overspanning buitenmuur baksteen De scheurvorming opvolgen.	n.t.b.	-	1x	Aannemer voegwerken Monumentenwacht			x										
A201821	Draagstructuur en overspanning pleisterwerk oement Vleugel [2]: zuid: de oementering plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Restaurator						x							
A201802	Draagstructuur en overspanning driefzars ijzer De ijzeren delen regelmatig ontroesten en schilderen.	n.t.b.	-	5j	Metalbewerker Schilder			x					x					x
A201824	Draagstructuur en overspanning kelder De kelder vrijmaken en permanent verluchten.	n.t.b.	-	1x	Eigenaar	x												
Schrijnwerk en beglazing																		
A201819	Schrijnwerk en beglazing luik hout zink Dak [1]: de bekleding van het luik vernieuwen.	st	1	1x	Algemene aannemer Dakwerker	x												
A201807	Schrijnwerk en beglazing deur raam hout Het buitenschrijnwerk regelmatig herschilderen.	n.t.b.	-	5j	Eigenaar Schilder	x						x				x		
A201829	Schrijnwerk en beglazing beglazing glas-in-lood De glas-in-loodramen plaatselijk herstellen.	n.t.b.	-	1x	Glazierier Specialist						x							
A201825	Schrijnwerk en beglazing beglazing blank glas De voorzetbeglazing vernieuwen.	n.t.b.	-	1x	Glazierier Specialist						x							
Site en omgeving																		
A201828	Site en omgeving veiligheid De openliggende put in de tuin afdekken.	st	1	1x	Eigenaar	x												
A201827	Site en omgeving begroeiing De gevoelig begroeiing tijdig snoeien.	n.t.b.	-	2xj	Eigenaar	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

(2) Belangrijkste aandachtspunten / problemen

Geen noemenswaardige problemen.

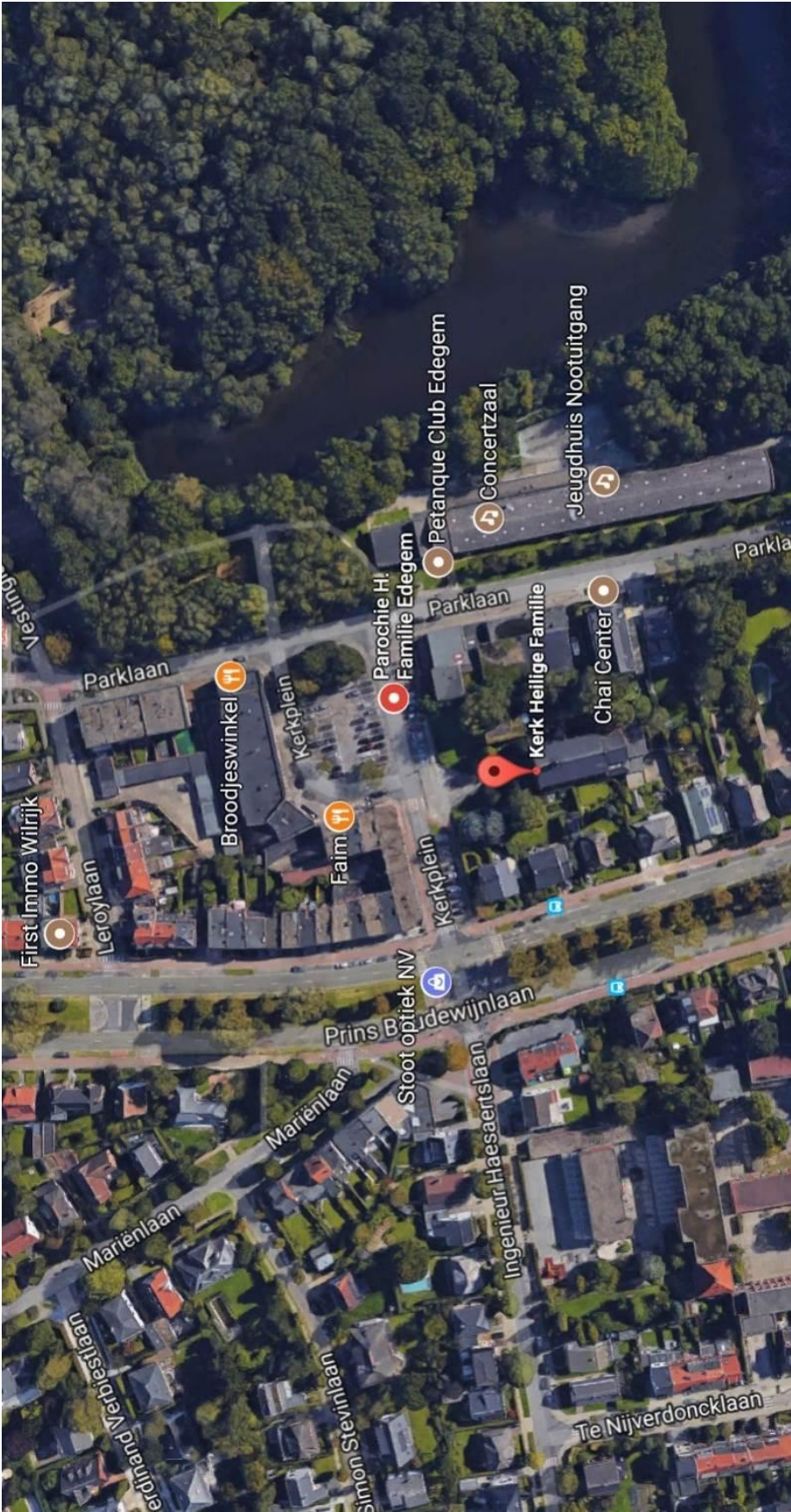
(3) Recent uitgevoerde investerings- en onderhoudswerken

In 2013 werd de 40 jaar-oude verwarmingsinstallatie volledig vervangen en werd de kerk volledig herschilderd. Na de vervanging van het totaal verroeste torenkruis in 2017, werd ook de bliksembeveiliging in mei 2018 volledig vernieuwd. In 2017 werd het sanitair vernieuwd met twee toiletten en lavabo en werden de elektrische radiators in de sacristie vervangen door een gasradiator. In april-mei 2021 werd de elektriciteitsinstallatie, die nog dateerde van 1927, volledig vernieuwd. In hetzelfde jaar werd het dak van de kerk hersteld.

(4) Geplande investerings- en onderhoudswerken

In 2025 is de vernieuwing van de toegangsweg naar de kerk gepland in het kader van het project van de gemeente voor de heraanleg van het kerkplein.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is gesitueerd in de wijk Elsdonk, in het noorden van Edegem. De parochie is deels in Edegem, deels in Antwerpen (Wilrijk) gelegen.

De woning naast de kerk, eveneens eigendom van de kerkfabriek, wordt verhuurd aan de v.z.w. Mondiale Werken als transitwoning.

Het parochiaal centrum 'Elzenhof, Kerkplein 3, bevat feestzalen, een cafetaria en een appartement dat verhuurd wordt.

Op 29 november 2009 werd een Joodse synagoge (Chai Center) in de Parklaan geopend op de gronden verkocht door de Parochie H. Familie.

Bereikbaarheid:

- openbaar vervoer:
Halte Edegem Kerk: bus 32 (aan de kerk)
- Parking:
Kerkplein (aan de kerk)

Andere gebouwen /domeinen nabij de kerk:

- Pastorijwoning, Kerkplein 1
- Chai Center, Parklaan 120
- Hangar 27, Parklaan 161
- Gemeentelijk parkdomein Fort 5

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk is de parochiekerk van Edegem-Elsdonk met zondagsviering om 11.15 uur, met gemiddeld 38 deelnemers.

Wegens de perceptie van kleinschaligheid van de kerk is ze zeer gegeerd. In 2024 vonden er 60 uitvaarten, 5 huwelijken, 26 dopen en enkele schoolvieringen en concerten plaats. In hetzelfde jaar telde de parochie 30 eerste communicanten.

Op grote liturgische feestdagen wordt samengewerkt met de Sint-Jozefparochie. Deze vieringen worden opgeluisterd door het Koninklijk Familiakoor, de Vagebonden of het Rabboenikoor. De kerk wordt ook gebruikt voor repetities en uitvoeringen door andere koren, dit alles tegen een billijke onkostenvergoeding voor verlichting en verwarming. De Tempeliers maken twee à vier maal per jaar gebruik van de kerk voor hun bijeenkomsten en vieringen. Ook de Blauwvoetgemeenschap houdt er eens per jaar een herdenkingsmis voor haar overledenen.

De enige nevenruimte naast de sacristie is het cenakel.

De kerk is dagelijks geopend van 8.30 uur tot 18 uur voor gebed en ontvangt geregeld gelovigen (± 15) die een kaars komen branden voor het beeld van het H. Hart of dit van O.L. Vrouw.

Er is geen medegebruik door andere erediensten.

2.4. Parochiekerk Sint-Jozef Edegem

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1. Identificatie

Naam: Parochiekerk Sint-Jozef

Geografische ligging

- Molenveldlaan 2, 2650 Edegem (Molenveld)
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat: Kempen-West
- Pastorale eenheid H. Maria Magdalena
- Parochie: Sint-Jozef

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Jozef Te Molenveld

Bescherming(en):

- Niet vastgesteld als bouwkundig erfgoed.
- Niet beschermd als dorpszicht of monument.

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Tot juni 1965 telde Edegem twee parochies. Edegem groeide snel, en er was nood aan een derde parochie om de H. Familie parochie te ontlasten van de wijk 'Klein Molenveld' en 'Molenveld', resp. ten oosten en ten westen van de Prins Boudewijnlaan en ten noorden van de Drie Eikenstraat. De parochie O.-L.-Vrouw van Lourdes kon door deze derde parochie de wijken 'Groot Molenveld', ten zuiden van de Drie Eikenstraat en ten westen van de Prins Boudewijnlaan, en de 'Wilsonwijk' loslaten.

Op 30 juni 1965 ondertekende Mgr. Victor Daem, bisschop van Antwerpen, de oorkonde tot instelling van deze nieuwe 'Kapelanie Sint-Jozef' in Edegem. Een maand later, op 17 juli 1965, werd E.H. Emiel Vermoesen aangesteld tot kapelaan.

Op zondag 25 juli werd de eerste eucharistie gehouden in de Sint-Luciakapel, gebouwd in 1954 door buurtbewoners in een oude schuur aan de Wilsonstraat. Omdat de kapel ver van de woonkern Molenveld lag, opteerde men voor de turnzaal van de gemeenteschool in de Drie Eikenstraat als noodkerk. Op 25 september 1965 werd deze noodkerk ingezegend.

Samen met de hulp van de parochies van de H. Familie en O.-L.-Vrouw van Lourdes groeide de nieuwe gemeenschap. Er werden plannen gesmeed voor een schooluitbreiding, een parochiecentrum met jeugdlokalen en een kerk. Kostprijs: 10 miljoen Belgische frank.

Het schoolgebouw aan de Drie Eikenstraat en het bijhorend terrein werden aan de Sint-Jozefparochie verkocht. Op 2 juli 1967 werd een groot houten kruis geplant aan het begin van de Molenveldlaan. Dat moest de plaats van het altaar in de nieuwe kerk worden.

In het najaar van 1967 werden de bouwwerken gestart. Op 30 maart 1968 werden alle parochianen uitgenodigd voor de inzegening van de nieuwe klaslokalen en het parochiecentrum. Dat kreeg de naam 'De Schrans'. De inzegening van de nieuwe kerk volgde op zaterdag 6 april 1968.

De kerkruiimte werd heel sober van vorm. Het altaar werd door pastoor Vermoesen ontworpen en door een pater van Westmalle uitgewerkt. Aan de muur achter het altaar hangt een kruis met daarop het beeld van Christus. Het werd gemaakt in gedreven koper door Camille Colruyt (1908-1973). Ook het tabernakel rechts van het altaar is van zijn hand.

De glasramen vooraan zijn van de hand van Marc de Groot (1910-1979). Ze stellen van links naar rechts de aankondiging van Jozef, de geboorte van Jezus, de vlucht naar Egypte en de Heilige Familie te Nazareth voor. De glasramen rechts vooraan zijn van Jan Wouters uit Hove (1908-2001). Zij stellen Jozef voor als patroon van de zieken en stervenden, als patroon van de arbeid en als patroon van ons land. De glasramen links boven stellen de acht zaligheden voor, van de hand van Anne Kennis.

In de kerk hangen onder andere vier schilderijen van de Merksemse schilder Rafaël Gorsen (1942-...), een beeld van de Heilige Jozef door Albert Poels (1906-1984) en een beeld van de Heilige Lucia, de tweede patroon van de parochie, verwijzend naar de voormalige Sint-Luciakapel.

In 1976 staat de v.z.w. Parochiale Werken der dekenij Kontich het kerkgebouw, het kerkperceel en een twee meter brede strook noord en west van de kerk af aan de Kerkfabriek Sint-Jozef Edegem in ruil voor een ander perceel grond.

De Sint-Jozefkerk was oorspronkelijk voorzien van een torentje met klok. Het torentje werd echter ergens begin jaren 2000 afgebroken en de klok kreeg een plaats op het dak van de kerk. Deze klok is afkomstig uit de Sint-Lucia kapel, die in 1971 werd afgebroken voor de bouw van de E19. Er staat op te lezen (in het Latijn): 'Ik werd gegoten bij Michiels in Doornik. Peter: Edward Renders – Meter: Mw. J. Renders – De Groof'. Wegens problemen met de sturing is de klok momenteel buiten gebruik.

c) Voorzieningen

Sanitair	Eén toilet bevindt zich in de sacristie.
Verwarming	Verwarming met warme lucht. Installatie op stookolie daterend van 1968 (brander van 1995). Installatie wordt jaarlijks gekeurd, stookolietank tweejaarlijks.
Verlichting	Plafondverlichting met mix van halogeen en LED-lampen.
Keukenvoorzieningen	Geen keuken. Spoelbak voorzien in de sacristie.
Audiosysteem	Audiosysteem aanwezig, maar vrij oude apparatuur.
Beeldscherm(en)	Niet aanwezig.
Rolstoeltoegankelijkheid	De kerk is via een hellend vlak toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
Diefstal- en brandbeveiliging	Brandbeveiliging, met vier blustoestellen en pictogrammen. Geen noodverlichting voorzien. Brandkast aanwezig in de sacristie.
Bliksembeveiliging	Afwezig.
Gsm-operatoren	Afwezig.

d) Bouwfysische toestand

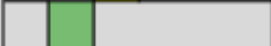

(1) Uittreksels inspectieverslag Monumentenwacht van 2024

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten en een extra beoordeling onder 'gehele object':

toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen- weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.
toegankelijkheid	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze score geeft aan hoe vlot het gebouw of erfgoedobject toegankelijk is voor onderhoud en kleine herstellingen. Zijn er voorzieningen aanwezig om daken en goten veilig te betreden zoals genormeerde ankerpunten en ladderhaken, (neerklapbare) borstweringen...? Zijn trappen en ladders veilig? ...

GEHELE OBJECT

toestand		redelijk
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		redelijk
toegankelijkheid		goed

Het gebouw wordt in de toekomst afgebroken waardoor enkel strikt noodzakelijk onderhoud wordt gedaan.

DAK

toestand		matig
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		aanzienlijk

De dakbedekking is oud en verweerd en vertoont plaatselijk luchtblazen, mits tijdig herstel kan het nog enkele jaren mee.

DAKWATERAFVOER

toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

De roestige bevestigingsbeugels van de afvoeren kunnen wegvallen.

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

toestand				matig
onderhoud				matig
risico op gevolgschade				aanzienlijk

Het voegwerk valt plaatselijk weg, maar er is geen stabiliteitsprobleem voor de komende jaren.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

toestand				matig
onderhoud				matig
risico op gevolgschade				aanzienlijk

Het schrijnwerk vertoont inrotting. Het glas in lood buikt uit.

AFWERKING EN INRICHTING

toestand				goed
onderhoud				goed
risico op gevolgschade				weinig

SITE EN OMGEVING

toestand				redelijk
onderhoud				redelijk
risico op gevolgschade				weinig

OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN																			
12023-2024-B Kerk Sint-Jozef Edegem 2030 EDEGEM																			
code	rubriek element materiaal verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	
	Dak																		
A2024/01	Dak dakbedekking Controleer de dak en dakaansluitingen regelmatig.			j	Beheerder Dakwerker	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
A2024/02	Dak dakbedekking plat dak PVC roofing rubber Herstel de roofing dalen.			1x	Dakwerker	x													
	Schrijnwerk en beglazing																		
A2018/14	Schrijnwerk en beglazing glas-in-lood gebrandschilderd glas Herbestem de monumentale glas-in-loodramen en voorzie de nodige bindroedes.	n.l.b.	-	1x	Glazier Specialist			x											
	Technische installatie																		
A2024/03	Technische installatie klok Herstel de klok.	SOG	1	1x	Specialist														
n.l.b.: nader te bepalen; st: stuk; u: uur; m: meter; m²: vierkante meter; m³: kubieke meter; dm²: vierkante decimeter; dm³: kubieke decimeter; 1x: éénmalig; 2x: twee maal per jaar; 3j: om de drie jaar; perm: permanent; sog: som over geheel																			
Hoewel Monumentenwacht de informatie voor dit (inspectie)rapport met de grootste zorg samenstelt, zijn de adviezen en ramingen vermeld in dit rapport louter indicatief, geheel informatief en niet bindend. Monumentenwacht is niet verantwoordelijk voor fouten of vergissingen en is niet aansprakelijk voor enige directe, indirecte, gevolg- of incidentele schade die voortvloeit uit het gebruik van dit document (art. 8 van de voorwaarden voor dienstverlening)																			

(2) Belangrijkste aandachtspunten / problemen

De bitumineuze dakbekleding, de aansluitingen en afvoersystemen zijn in zeer slechte staat. De dakbekleding vertoont plooien en blazen en is sterk verweerd.

De houten buitendeuren zijn in slechte staat en aan vervanging toe.

De vier monumentale glasramen van Marc De Groot zijn voorzien van een zwaar loodnetwerk, maar zonder bindroedes. Hierdoor beginnen enkele panelen uit te builen, wat kan leiden tot een verzwakking van het loodnetwerk en glasbreuk.

De verwarmingsinstallatie bestaat uit een stookketel op stookolie en een warmeluchtblazer. De installatie dateert van de bouw van de kerk, met uitzondering voor de brander die omstreeks 1995 vervangen werd.

Na een kortsluiting in het circuit van de klok in 2023 werd deze buiten gebruik gesteld.

(3) Recent uitgevoerde investerings- en onderhoudswerken

Gezien de kerk in het kader van het project voor de renovatie van de ganse Sint-Jozefsite zou afgebroken worden, worden enkel dringende instandhoudingswerken uitgevoerd.

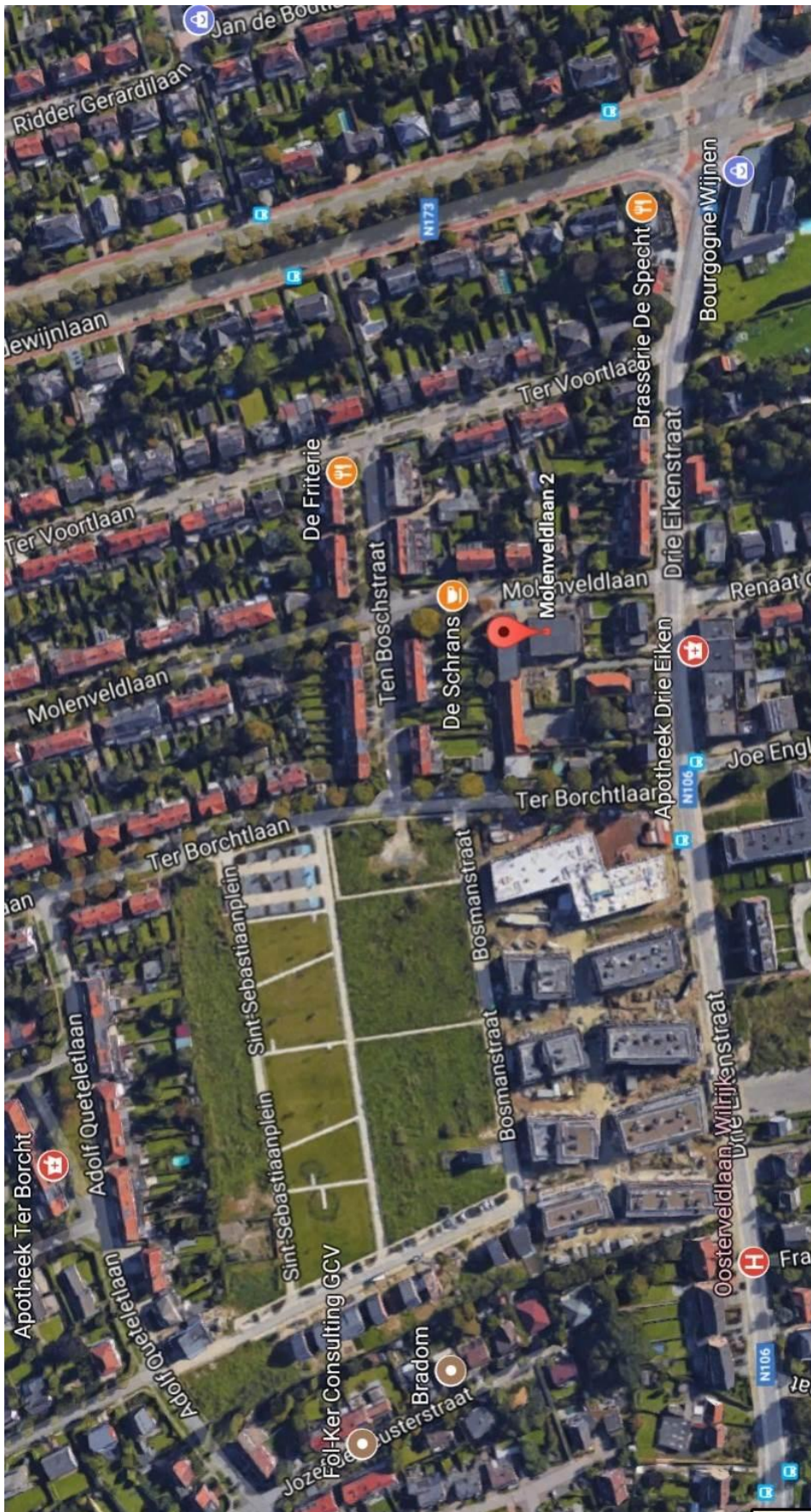
In februari 2023 en mei 2024 werden na lekken lokale herstellingswerken aan de dakbekleding uitgevoerd.

Na de kortsluiting in het circuit van de klok werd de voedingskabel vernieuwd. Hierbij werd echter vastgesteld dat de stuureenheid van de klok eveneens beschadigd was. Gezien de hoge kostprijs voor de vernieuwing van deze eenheid en de toekomst van de kerk werd beslist de klok buiten gebruik te stellen.

(4) Geplande investerings- en onderhoudswerken

Geen werken gepland - zie (3) hierboven.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Bereikbaarheid:

- Openbaar vervoer:
  - Halte Edegem Noulaertsplein: bus 32 (3 min. wandelen)
  - Halte Edegem Ter Borchtlaan: bussen 34 en 35 (2 min. wandelen)
- Parking:
  - Aan de kerk

Andere openbare gebouwen en terreinen nabij de kerk:

- Parochiecentrum De Schrans

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Op zondag vindt om 11 uur een woord- en communiedienst plaats met voor 2024 gemiddeld 27 aanwezigen, evenals op maandag en vrijdag om 8 uur met een zestal deelnemers. Elke donderdagavond is er Eucharistische aanbidding met een achttal aanwezigen. Voor de belangrijkste kerkelijke feestdagen wordt samengewerkt met de H. Familieparochie. De gezamenlijke kerstviering 2024 werd bijgewoond door 325 parochianen van beide parochies. Eerste communie- en vormselvieringen vinden plaats in de basiliek.

In 2024 vonden vier doopselvieringen en tien uitvaarten plaats in de kerk. De kerk wordt ook occasioneel gebruikt voor schoolvieringen.

Er is geen medegebruik door andere erediensten. Sedert 2023 wordt het kerkgebouw ter beschikking gesteld van koren tegen een billijke vergoeding.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

ENKELE DEFINITIES (zie “Het kerkgebouw – Betekenis en toekomst”, richtlijnen bisschoppen van november 2020)

Parochiekerk

De parochiekerk is het huis van een plaatselijke geloofsgemeenschap die deel uitmaakt van de katholieke Kerk. De parochiekerk staat ter beschikking van deze plaatselijke geloofsgemeenschap, op de eerste plaats voor gebed, bezinning, liturgie en sacramentele vieringen. De plaatselijke geloofsgemeenschap kan de parochiekerk ook gebruiken voor andere pastorale activiteiten, bijvoorbeeld voor catechese of diaconie.

Valorisatie

Onder valorisatie verstaan we initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieus en cultureel, historisch en kunsthistorisch, architecturaal en landschappelijk). We denken bijvoorbeeld aan een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen.

Medegebruik

Hiermee bedoelen we de terbeschikkingstelling van het kerkgebouw voor religieuze activiteiten van andere katholieke of christelijke geloofsgemeenschappen.

Nevenbestemming

Wanneer een parochiekerk nog wel voor religieuze activiteiten gebruikt wordt, maar te groot is voor de plaatselijke geloofsgemeenschap, kan men een nevenbestemming overwegen. We maken een onderscheid tussen multifunctioneel en gedeeld gebruik.

- **Multifunctioneel gebruik**

Multifunctioneel gebruik is een nevenbestemming in de tijd. Het betekent dat het kerkgebouw occasioneel, buiten de uren van de religieuze activiteiten, voor andere doeleinden of door andere instanties gebruikt kan worden.

- **Gedeeld gebruik**

Gedeeld gebruik is een nevenbestemming in de ruimte. Het betekent dat het kerkgebouw architecturaal zodanig wordt heringericht dat er een nieuwe en kleinere liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast ruimte voor één of meerdere lokalen die, op een permanente basis, een andere bestemming kunnen krijgen. Gedeeld gebruik veronderstelt dus dat de liturgische ruimte en de andere ruimtes bouwkundig volledig van elkaar gescheiden zijn, zodat een gedeeld gebruik mogelijk wordt zonder dat de afzonderlijke activiteiten elkaar hinderen of doorkruisen.

Herbestemming

Wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij definitief aan de eredienst onttrokken worden en een nieuwe functie krijgen. Daarvoor moet de voorgeschreven kerkrechtelijke procedure gevolgd worden. Alleen de bisschop kan beslissen om een parochiekerk definitief aan de eredienst te onttrekken.

Ook ter verduidelijking voor een goed begrip:

- **A-kerk: kerkgebouwen die maximaal hun huidige bestemming voor de eredienst behouden.** Voor de kerken die voor de eredienst behouden blijven, zullen in goed overleg tussen kerkraad en gemeentebestuur alle noodzakelijke investeringen gebeuren.
- **B-kerk: kerkgebouwen waarvoor op korte termijn (binnen de vijf jaar na het schrijven van dit kerkenbeleidsplan) behoud voor de eredienst, neven- of herbestemming onderzocht dient te worden.** Voor de kerken waarvoor op korte termijn onderzoek dient te worden gedaan naar neven- of herbestemmingen dienen enkel veiligheids- en instandhoudingswerken te gebeuren.
- **C-kerk: kerkgebouwen waar op middellange termijn (vijftien jaar na het verschijnen van dit kerkenbeleidsplan) gesproken dient te worden over behoud voor de eredienst, neven- of herbestemming.** Voor de kerken waarvoor op middellange termijn een beslissing dient te worden genomen over behoud voor eredienst of neven- of herbestemming dienen de noodzakelijke onderhoudswerken gepleegd te worden.

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Edegem (Centrum)	Parochiekerk Sint-Antonius de Eremijt	A-kerk – valorisatie met occasioneel nevengebruik
Edegem (Centrum)	OLV-van-Lourdesbasiliek	A-kerk –valorisatie met occasioneel nevengebruik
Edegem (Elsdonk)	Parochiekerk H. Familie	B-kerk – onderzoek naar gedeeld gebruik
Edegem (Molenveld)	Parochiekerk Sint-Jozef	B-kerk – onderzoek naar her- of nevenbestemming

Op basis van de huidige inzichten wordt een traject voor de loopduur van het mandaat van het lokale bestuur uitgetekend dat vertrekt van het uitgangspunt dat in de toekomst het gebruik van de kerkgebouwen voor de eredienst zou geconcentreerd worden in de combinatie van de Sint-Antoniuskerk en de Basiliek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes. In dezelfde periode worden het toekomstige gebruik van de H. Familiekerk en de her- of nevenbestemming van de Sint-Jozefkerk verder onderzocht.

1. Sint-Antoniuskerk

Visie stuurgroep

Gelet op het toenemend gebruik van de St. Antoniuskerk voor vieringen, zal het beheer van de St. Antoniuskerk terug volledig bij het kerkbestuur komen. Hiertoe zal de overeenkomst van 10 oktober 1983 tussen het Kerkbestuur van OLV van Lourdes en St. Antonius over de modaliteiten waaronder de kerk wordt gebruikt voor zowel de eredienst als culturele activiteiten in onderling akkoord worden beëindigd.

Het gemeentebestuur garandeert dat de St. Antoniuskerk in goede staat zal zijn hersteld t.g.v. de overdracht van het beheer (zie geplande investeringen op p.14).

In goed overleg tussen kerkraad en gemeentebestuur zullen alle noodzakelijke onderhoudswerken en investeringen gebeuren.

De Sint-Antoniuskerk heeft een beschermd statuut (dorpsgezicht) en zit in het “beheersplan Sint Antoniuskerk”. Daarin zijn ook een aantal interieurelementen opgenomen waarvoor subsidies gekregen kunnen worden.

Conclusie toekomst

Sint Antoniuskerk = A-kerk - Valorisatie met occasioneel nevengebruik

Kerkgebouw dat maximaal zijn huidige bestemming voor de eredienst behoudt.

Deze kerk wordt toenemend gebruikt voor religieuze activiteiten in kleinere kring en verenigingsverband. Het kerkgebouw kan ook in de toekomst, buiten de uren van de religieuze activiteiten, occasioneel voor andere culturele doeleinden of door andere instanties gebruikt worden. In goed overleg tussen de kerkraad en het gemeentebestuur zullen alle noodzakelijke onderhoudswerken en investeringen gebeuren.

2. OLV Basiliek

Visie stuurgroep

De Basiliek is thans de zondagskerk die, omwille van de locatie naast de Grot OLV, ook de rol vervult van bedevaartkerk. Dit betekent dat de Basiliek naast zondagskerk ook de locatie bij voorkeur blijft om de grote momenten van het kerkelijke jaar te vieren. Daarnaast blijft een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor historische rondleidingen en concerten steeds mogelijk.

Omdat in de toekomst het gebruik van de kerkgebouwen voor de eredienst in Edegem zou geconcentreerd worden in de combinatie van de Sint Antoniuskerk en de Basiliek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes moet er strategie worden ontwikkeld om deze visie waar te maken. Hierbij moet aandacht uitgaan naar de bovenlokale aantrekkingskracht van de basiliek.

Deze kerk heeft geen beschermingsstatuut maar hoort wel tot het beschermd dorpsgezicht van de omgeving Basiliek.

Conclusie toekomst

Dit is de zondagskerk.

Basiliek = A-kerk – Valorisatie met occasioneel nevengebruik

Kerkgebouw dat maximaal zijn huidige bestemming voor de eredienst behoudt.

In goed overleg tussen de kerkraad en het gemeentebestuur wordt voorzien in de noodzakelijke restauratie van de Basiliek en van de Grot OLV.

Valorisatie heeft betrekking op initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieuze en culturele, historische en kunsthistorische, architecturale en landschappelijke aspecten). Dit kan bijvoorbeeld een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen zijn.

3. H. Familiekerk

Visie stuurgroep

Wat de toekomst van de parochiekerk van de Heilige Familie betreft, is het vandaag te vroeg om er definitieve uitspraken over te doen. De catalogering als B-kerk laat voldoende ruimte om het onderzoek hierover verder te zetten.

Het gemeentebestuur heeft aangegeven dat het interesse heeft om de H. Familiekerk meer in te schakelen als locatie voor de organisatie van culturele activiteiten van de gemeente. In die zin zal er ook nagegaan worden op welke wijze het podium permanent geplaatst kan worden. Dit staat het gebruik voor de eredienst niet in de weg. Wel dienen er de nodige afspraken worden gemaakt.

Conclusie toekomst

De noodzaak aan heraanleg van het Kerkplein waaraan de kerk gelegen is, is prioritair. Hiervoor moet een omvattende visie ontwikkeld worden over het Kerkplein in zijn ruimere omgeving met het aanpalend fortdomein, zaal Elzenhof, kerk en hangars.

H Familiekerk = B-kerk – Onderzoek naar gedeeld gebruik

Wat de toekomst van de parochiekerk van de Heilige Familie betreft, is het vandaag te vroeg om er definitieve uitspraken over te doen. De catalogering als B-kerk laat voldoende ruimte om het onderzoek hierover verder te zetten en dit verder uit te bouwen.

Ondertussen moeten enkel de noodzakelijke onderhoudswerken verricht worden.

4. Sint-Jozefkerk

Visie stuurgroep

Voor de parochiekerk St. Jozef worden zowel de optie herbestemming als nevenbestemming onderzocht. De twee meest voor de hand liggende formules worden hieronder beschreven.

Herbestemming met afbraak van het kerkgebouw

Deze optie herbestemming houdt in dat de kerk wordt gedesaffecteerd en afgebroken in het kader van het project voor de renovatie van de Sint-Jozefsite. Dit project omvat onder meer voorzieningen voor ontmoeting en horeca, voor sport voor scholen en verenigingen, woongelegenheid, evenals een ruimte voor de eredienst en vergaderruimte. Het project wordt verwezenlijkt op basis van een partnerschap tussen de VZW Dekenaat Rupel-Nete Regio Kontich en de kerkfabriek Sint-Jozef Edegem.

De gemeentelijke overheid verleent als toezichthouder haar principeakkoord voor de afwijking op het principe van mededinging en voor de compensatie voor het vervreemden of verpachten van kerkgebouw en perceel, zoals voorzien in de "Omzendbrief KB/ABB 2019/3 over de transacties van onroerende goederen door lokale en provinciale besturen en door besturen van de erkende erediensten."

Nevenbestemming met behoud van het kerkgebouw

In deze optie nevenbestemming wordt een beperkt deel van de kerk behouden voor de eredienst, en wordt het grootste deel verpacht aan een derde partij, zoals bijvoorbeeld KOBA ZuidkANT voor de inrichting van een turnzaal.

Op 29 juni 2025 vindt de laatste zondagsviering plaats in de Sint-Jozefkerk. De weekdiensten nemen een einde eind 2025.

Conclusie toekomst :

Sint-Jozefkerk = B-kerk – Uitwerking van her- of nevenbestemming

Gesprekken over de toekomst van dit kerkgebouw in samenspraak tussen gemeente, pastorale eenheid, centraal kerkbestuur en kerkrad zijn reeds lopende.

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

1. St. Antoniuskerk

De kerkraad zal een concreet voorstel uitwerken voor een gefaseerde aanpak van de terugname van het beheer van de St. Antoniuskerk

2. OLV Basiliek

Voor de restauratie van de Basiliek is een stuurgroep opgericht die bestaat uit volgende leden :

Voor de gemeente: schepenen Albert Follens en Lawrence Van Craeynest en mevr. Hedwig Verhaert, projectmedewerker Cluster Patrimonium

Voor de kerkraad: pastoor Tom Schellekens, Koen Snyders en André Anckaert

Architect Mark Van Hecke (aangesteld voor de studie van de Basiliek) heeft een raming en een gefaseerde planning opgemaakt voor de restauratie van de Basiliek die in de stuurgroep werd besproken en aan het schepencollege en de kerkraad werd voorgelegd. Deze planning is opgesplitst in 3 fasen:

- o herstel van de leien daken;
- o herstel van het koperen dak van de koepel en toren;
- o gevelrestauratie (inclusief binnen: bepleistering, schilderwerken, elektriciteit en brandbeveiliging en omgevingswerken: aan grot, calvarieberg, kruisgang, parkbos).

De kerkraad heeft op 30 september 2024 akte genomen van de beslissing van de gemeenteraad van 24 juni 2024 waarbij goedkeuring wordt gegeven voor de toekenning van de investeringskredieten voor de eerste fase (leien daken).

In het kader van het financieel meerjarenplan zullen de nodige afspraken worden gemaakt m.b.t. de tweede en de derde fase.

3. H. Familie

Binnen de parochie van de Heilige Familie wordt in de loop van deze bestuursperiode een toekomstvisie ontwikkeld m.b.t. het toekomstige gebruik en de bestemming van het kerkgebouw.

Aangezien het gemeentebestuur heeft aangegeven dat het interesse heeft om de H. Familiekerk meer in te schakelen als locatie voor de organisatie van culturele activiteiten van de gemeente zal er een overleg tot stand gebracht worden om concreet na te gaan hoe op deze verwachting kan worden ingespeeld.

4. Sint-Jozef

De kerkraad van Sint-Jozef zal verder in overleg gaan met de VZW Dekenaat Rupel-Nete Regio Kontich voor de optie herbestemming en met KOBAs ZuidkANT voor de optie nevenbestemming. Andere opties voor her- of nevenbestemming worden niet uitgesloten. Waar nodig zal de steun gevraagd worden van het Platform Toekomst Parochiekerken. In de optie herbestemming zal het proces voor de desaffectatie van de Sint-Jozefkerk opgestart worden.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centrale kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van bisdom Antwerpen, Mgr. Johan Bonny, en door de gemeenteraad van Edegem

Goedkeuringen:

1. Datum goedkeuring – college van burgemeester en schepenen van Edegem
  2. Datum goedkeuring – bisschop Mgr. Johan Bonny van bisdom Antwerpen
  3. Datum goedkeuring – gemeenteraad van Edegem
-